V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE
(Impresso come manoscritto)

Aprilie 1953 III,4 R O M A
Nr 28 Via C.Morin, 6

MOARTEA LUI STALIN

Fireasca înclinare în faţa morţii nu poate neglija, în cazul senzaţionalei dispariţii dela 5 Martie, imensul sens de uşurare ce ea a provocat în sute de milioane de obidiţi. Cine a fost Stalin până mai zilele trecute? Laudele aduse lui lăsau în umbră şi psalmii închinaţi lui Dumnezeu! Cu el, cu Stalin, începeau şi cerul şi pământul; omul care, ocupat din fragedă copilărie cu isprăvi la drumul mare, n'avusese timp să isprăvească niciо şcoală, se vedea proclamat dintr'odată cel mai mare cărturar, as în poezie, muzică, ştiinţă, filosof ca nimeni altul, pedagog, doctrinar, sociolog. Cu sistemul de vot din ţările robite, sclavii săi ar fi putut jura, cu obişnuitele 99 de procente, că Stalin e nemuritor!

Astăzi? I-am văzut leşul în pozele ziarelor, ţeapăn între patru scânduri, fără dorinţe, nici pretenţii. Ca al oricui! Mormanul de coroane ascundea doar un cadavru. Stalin, a fost! A semănat groază, s'a scăldat cu voluptate'n sânge, dar de-acum nu poate să mai facă niciun rău; ba, ce e şi mai grav, nici binele, aşa de necesar la iertarea păcatelor..

Lupta dusă de Stalin contra omului e fără seamăn în istorie. Geniul lui rău a construit cea mai grozavă puşcărie peste întinsurile unde greşelile oamenilor i-au permis să stăpânească. Se lăuda că e în stare să schimbe şi natura, dar lupta sa adevărată s'a dat contra suflului divin din om. Comunismul, călăuzit de el, a ajuns un cimitir de idealuri, făgăduieli, speranţe. Incapabil să adâncească sensul unei revoluţii, ai cărei martiri din vremile absolutiste sunt o dovadă clară a setei de mai bine, Stalin s'a folosit de lozincile ei spre a-i forţa vrerile omenoase pe calea îngustă a unui banal imperialism. Din stegar al dreptăţii, libertăţii, egalităţii popoarelor şi indivizilor, comunismul s'a pomenit astfel înhămat cu aceeaşi dârzenie la "idealuri" de el însuş vehement combătute când le dirijau ţarii. Stalin îşi da seama de opoziţia ce-ar fi putut stârni, dar firea lui crudă nu-şi făcea o problemă din masacrarea celor ce-l depăşeau sau cari ar fi încercat o cât de slabă obiecţie. Pădurea de ştreanguri, munţii de leşuri ce-au urmat i-au asigurat câtă putere n'avusese niciun muritor până la el. Vina sângeroasei devieri o poartă în cea mai mare parte comunismul însuş, care a crezut că poate pleca la drum fără să-şi facă semnul crucii. Putregaiul sferelor conducătoare muscăleşti şi ignorarea fenomenului în lumea politică occidentală au ajutat minunat la reuşita aventurii. Tare în şea, Stalin a uitat dreptatea şi frăţia. Omul conta în ochii lui mai puţin ca vita sau ca maşina. Drăceştile sisteme de torturi, milioanele de robi ce-au populat Siberia, lagărele faraonice, satele rase cu tunul, invaziile din Polonia, Finlanda, Basarabia, ţările baltice, Prusia (leagănul regilor germani şi patria lui Kant), - transformarea în colonii a ţărilor învinse, exterminarea elitei lor (în timp ce se proceda la rapida rusificare a maselor), uriaşele gropi tip Viniţa şi Katyn, prigoana Bisericii, răscoalele din Grecia, China, Indochina, Corea, Viêtnam, Malaya, - sunt tot atâtea piese în planul imperialist rusesc, dibaci camuflat în genuina ideologie comunistă, şi tot atâtea plăgi pe trupul chinuit al omenirii.

E deci explicabilă uimirea noastră când vedem în presa apuseană articole de doliu. Stalin s'a dovedit un mare meşter în exploatarea stupidităţii omeneşti, ipocrizia altora n'are cum o învinge pe a lui. Mitul său, dublat de teamă, pare să exercite şi după moarte o puternică hipnoză asupra unui anumit sector din opinia occidentală. Nu-i chiar de mirare, dacă ne gândim că sistemele lui reuşiseră să vrăjească până şi unele cercuri "idealiste" româneşti, care s'au grăbit să le imite întocmai..

Stalin, deci, nu mai este. Divinizat şi separat de restul muritorilor, distanţa creată între el şi urmaşii la conducere e mult prea mare ca aceştia să poată menţine intactă moştenirea. Sperăm şi noi, ca toată lumea, să moartea lui constitue un pas hotărâtor spre liberarea ţărilor robite - inclusiv Rusia şi spre aşteptata destindere din lume. E trist să putem spune de un om, ca de Stalin, că unicul bine ce-a făcut în această viaţă.. e c'a murit! După atâta pătimire, popoarele au dreptul s'aştepte ÎNVIEREA!

V A T R A

OUĂ ROŞII. După ce a fost Domnul nostru Isus Cristos înmormântat, învăţaţii şi mai marii Jidovilor, de bucurie că s'au mântuit de dânsul, se adunară cu toţii la un loc, se aşezară la o masă, pe care se afla un blid cu zeamă şi carne de cocoş, precum şi mai multe ouă fierte, şi prinseră a mânca, a bea şi a se veseli. Iată însă că pe când stau ei la masă şi se aflau în culmea veseliei, îşi aduce unul dintre dânşii aminte de cuvintele lui Isus, pe care le rostise el înainte de a fi prins şi răstignit, că adecă a treia zi, după ce va fi înmormântat, are să învie, şi le-o spuse aceasta şi celorlalţi. Atunci cel ce se afla în capul mesei începu a râde şi a zice: Când va învia cocoşul ce-l mâncăm noi acuma, şi când se vor preface aceste ouă fierte şi curăţite, din albe, cum sunt, în roşii, atunci va învia şi Cristos!

N'a apucat însă bine a rosti cuvintele acestea, şi iată că, prin puterea lui Dumnezeu, toate ouălele se făcură îndată roşii, iar cocoşul din blidul cu zeamă învie şi bătând din aripi, începu a cânta. Jidovii, văzând aceasta, se băgară în toate răcorile şi, de spaimă, săriră ca fripţi dela masă şi voiră s'o tae la fugă. Cocoşul însă, înainte de ce apucară a spăla ei putina, îi împroşcă pe toţi cu zeamă, şi pre cari i-a ajuns zeama, i-a împestriţat şi le-a umplut tot capul de râie. Şi de atunci Jidovii îşi tund şi rad capul, pe unde i-a ajuns stropeala, şi numai pe de'nainte, pe unde nu i-a ajuns zeama din pricina urechilor, lasă părul să crească şi poartă aşa numiţii perciuni. Şi tot de atunci îndătinează şi oamenii noştri a face ouă roşii de Paşti.

Sim.Fl.Marian (comunicată de pr.Vasile Turtureanu din Boian)

ZIUA INVIERII de George Coşbuc

E soare'n cer şi cânt de clopote e'n sat.
Biserica e plină de cei cari au plecat
Din zori şi de cu-noapte, din dealuri şi cătune.
Sânt Paştele! Văzduhul e parc'o rugăciune,
Şi totu-i sărbătoare pe deal şi pe câmpii,
Cu flori şi cu izvoare, cu glas de ciocârlii:
El, El dă zilei farmec şi farmec dimineţii,
El morţii dă repaos, dă dragoste vieţii!

. . . .

E soare'n cer, puternic şi mândru ca un Crist,
E linişte pe dealuri, şi ca o rugă sfântă
Trec şoapte prin văzduhuri, iar clopotele cântă.
E ziua veseliei, cu glas de ciocârlii,
Cu zâmbete şi jocuri şi râsuri de copii.
Căci azi învie Domnul, iar Domnul este mare
Şi nimeni nu cunoaşte ascunsa lui cărare!

DIN CRONICI. După doi ani a domniei lui Petru Vodă Aron, rădicatu-s'au de la Ţara Muntenească Ştefan Vodă, feciorul lui Bogdan Vodă, cu multă mulţime de oaste muntenească şi din ţară adunaţi, şi au intrat în ţară. Şi silind spre scaunul Sucevei, i-au eşit înainte Petru Vodă Aron pre Siret, la sat la Doljeşti, la Tină, şi s'au lovit în ziua de Joimari, Aprilie 12, şi înfrânse Ştefan Vodă pre Aron. Ci Aron Vodă nu se lăsă cu atâta, ci de iznoavă s'au bulucit, şi al doilea rând se lovi cu Ştefan Vodă la Orbic, şi iarăşi izbândi Ştefan Vodă, şi prinse pre Petru Vodă Aron şi-i tăe capul, după ce au domnit doi ani.

Deci Ştefan Vodă strâns-au boerii ţării şi mari şi mici şi altă curte măruntă, dimpreună cu mitropolitul Teoctist şi cu mulţi călugări, la locul ce se cheamă Direptate, şi i-au întrebat pre toţi, este cu voia lor tuturor să le fie domn. Iară ei cu toţii au strigat într'un glas: In mulţi ani de la Dumnezeu să domneşti! Şi de aci cu toţii l-au rădicat domn cu voia tuturor, şi l-au pomăzuit spre domnie mitropolitul Teoctist, şi de acolea luă Ştefan Vodă steagul ţării Moldovei, şi se duse la scaunul Sucevei..

..Bogdan Vodă cel Grozav, feciorul lui Ştefan Vodă cel Bun, s'au pristăvit în ceasul dintâiu al nopţii (7025, Aprilie 18), în târg în Huşi, nu cu puţină laudă pentru lucruri vitejeşti ce făcea, că nu în beţii nici în ospeţe petrecea, ci ca un strejar în toate părţile priveghia, ca să nu se ştirbească ţara, ce-i rămăsese dela tată-său. Şi domnind 12 ani şi 9 luni şi trei săptămâni, multe lucruri bune au făcut, şi de aci cu mare cinste l-au îngropat în mănăstire în Putna.

Iară ce se va fi lucrat în lăuntru sau în ţară la noi despre partea judeţelor şi a direptăţei nu aflăm, ci cunoaştem că unde nu's pravile, din voia domnilor multe strâmbătăţi se fac.

Grigore Ureche Vornicul

PENTRU LEGIONARI

I. Inşirând, în VATRA din Iunie trecut, activitatea legionarilor din exil, spuneam despre ÎNŞIR'TE MARGARITE, "cea mai bogată revistă literară", că iese "din iniţiativă şi muncă legionară", - căci ştiam că la ea osteneau, printre primii, d-nii I.G.Dimitriu şi Faust Brădescu. Nu afirmam că revista e legionară, dar dacă e adevărat că părul face pere şi rugii mărăcini, cititorii noştri puteau fi tentaţi s'o ia ca atare. Acest pericol a vrut să-l evite d-l Dimitriu, precizând cu litere de-o schioapă, în revista sa (II, 6, p.48), că respectiva publicaţie nu face "niciun fel de politică de partid", ci numai pe "aceia a neamului românesc în suferinţă"; că este "anticomunistă până la moarte"; că redactorii nu's "nici grup legionar şi nici vreo altă factură de orice tendinţă politică", ci mereu "în slujba neamului care astăzi suferă martiriul".

La VATRA s'a pripăşit de câtva timp un fost "frate de cruce", care semnează uneori Dragoş Măgureanu. Fiu unic la părinţi, cu bună stare materială, dar o şi mai serioasă educaţie primită în mediu de dascăli din promiţătoarele vremi ale lui Haret şi ale semănătorismului, a fost numai normal să fie atras de chemarea generaţiei d-lui Dimitriu, dând cu piciorul perspectivelor de viaţă tihnită ce i se deschideau aşa de larg. Necazul e că n'a venit în Gardă ca surdu'n oaste, ci a pus la inimă cele auzite la şedinţe cu privire la lepădarea de sine, intransigenţa în bine, onoare, demnitate, caracter. Când a văzut deci precizarea din ÎNŞIR'TE MARGARITE, el a luat-o drept o lepădare, cu uşor gust de oportunism: la şedinţe înţelesese, pe semne, că Legiunea nu-i partid, sau "factură", ci culmea aspiraţiilor româneşti; căci de aceea şi venise în Mişcare. A protestat aşa dar prin VATRA din Octombrie, în articolul "Nu sunt legionari: sunt Români (integrali sau eclectici)". Articolul, pe cât de viguros, pe atât a fost de elegant; niciun cuvânt greu, nicio ofensă la adresa d-lui Dimitriu, sau a mai-bătrânilor cari, incapabili să potrivească pasul faptei după al vorbei, n'au avut nici cinstea de a se da în lături din calea ascendentă a Mişcării, - ci numai o clară punere la punct, cum se poate oricine convinge, recitind-o.

Cum a răspuns "profesorul doctor" Dimitriu, poet, scriitor, ziarist, fost "bibliotecar" la Academia Română şi "colaborator" al profesorilor Bianu şi Rădulescu-Motru? Se poate vedea în ÎNŞIR'TE MARGARITE (II, 7-8, p.54-55), unde, vorbind bine de mine, mă îndeamnă să nu patronez "asemenea masturbaţii", ci să-i "tai râtul" lui Dragoş Măgăreanu, "urechiatul redactor", "căci tinerelul acesta va ajunge să ne înjure şi de mamă"; fostul discipol al d-lui Dimitriu din vremile curate ale Mişcării mai este "slab de cap", "neobrăzat", "nenorocit", "ţigan", "crede că-i apt a-şi face o carieră înjurând lumea laolaltă", "debitează porcării fără talent şi gust"; dar "poate să urle până ce-o crăpa"..

Dragoş Măgureanu - care, tot după îndemnurile Legiunii vechi, între timp şi-a dat un doctorat şi a cinstit un lectorat universitar în Italia -, mi-a declarat că se simte învins şi dezarmat în faţa acestui stil polemic; dar cauza că nu răspunde mai poate fi şi alta: în luptă aprigă cu viaţa - mai ales că are şi familie relativ grea într'o ţară care abia-şi hrăneşte proprii cetăţeni -, el preferă să-şi folosească timpul liber colaborând intens, sub diferite pseudonime, la cele mai răspândite publicaţii italiene, unde e cam singurul avocat al ţării sale; dar cu asemenea "apucături", evident că nu putea deveni şi "om de credinţă"..

II. In DACIA (10, p.45-46), d-l Dimitriu găseşte că revista PAMANTUL STRAMOŞESC e bună; dar, imperfectă ca orice lucru omenesc, trebuia să aibă şi un cusur: "ar fi fost mai bine - spune d-sa - ca d-nii autori Virgil Ionescu, Tăroiu şi Vălimăreanu, măcar la comemorarea unei sfinte întemeieri de spiritualitate românească ne mai întâlnită, să fie departe de răutate, ofensă şi înveninare a momentelor. In faţa evocării unor viziuni de viaţă legionară, în care lupta şi moartea ne-au îmbrăţişat 25 de ani şi când ochii tuturora s'ar fi umezit de lacrimi, scrâşnetul dinţilor şi pumnul strâns duşmănos sunt sacrilegii. Când lumea aşteaptă să se'ntindă mâini amicale din ambele părţi, privirea încruntată şi gândurile duşmănoase trebue să dispară".

In ce mă priveşte, dată fiind tendinţa revistei în care-şi depune impresiile, cred că d-l Dimitriu se referă la partea din articolul meu din PAMANTUL STRAMOŞESC (p.69-74), unde reproduceam din cartea părintelui Palaghiţă răspunsul lui Horia Sima la ordinul inginerului Clime de a nu se comite atentate: "nu mă interesează cei din închisori, sunt caşi pierduţi". Se va fi referind şi la îndemnul final către legionari de a se pune "deacurmezişul criminalelor încercări ale unor aventurieri de a face din Mişcare pivotul prea lumeştilor lor pofte".

Cine a fost preotul Palaghiţă,se ştie: om crescut în duhul generaţiei de la 1922,slujitor al altarului(bisericesc şi naţional),bun predicator,veteran al lagărelor şi închisorilor din România; pe deasupra -lucru rar la oamenii cu calităţi!- se bucura şi de totala apreciere a d-lui Sima,care la Viena l-a făcut direct comandant legionar! Acest om a scris o carte în care,printre multe şi foarte grave acuzări aduse"comandantului",figurează şi cea reprodusă în PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC.Cartea circulă de vreo 3 ani şi,cu toată greutatea autorului,d-l Sima,cunoscând se vede marfa celor ce-l urmează,n'a simţit nevoia să desmintă nici de formă.De altfel nici nu ştim ce-ar fi putut desminţi: inginerul Faţi,citat ca martor de părintele,ne-a confirmat şi nouă şi altora întocmai cele afirmate,iar cele ce-au urmat în 1939 erau mai mult decât suficient de grăitoare în această privinţă.

Faptul că,la Buchenwald,d-l Dimitriu se găsea în tabăra opusă"comandantului",ne îndeamnă să credem că şi dânsul socotea la fel,- căci doară,om serios cum este,n'o să ne convingă c'o făcuse numai de frica mitralierelor puse de Nemţi în jurul lagărului! Şi-a schimbat între timp părerea? N'ar fi rar: dacă am avea humorul de a da în vileag cele cu urechile noastre auzite la Rostock, Buchenwald,Viena,dela unii din principalii sprijinitori de astăzi ai d-lui Sima,ipocrizia lor ar face şi pe dracu' să crăpe de invidie.. Dar în acest caz,mai ales pentrucă atitudinea de pe vremuri a unui om ca d-l Dimitriu a putut influenţa şi pe alţii,ducându-i pe căi"greşite",era bine să fi publicat temeiurile noilor sale convingeri.Şi-l asigurăm că nu dorim nimic mai mult decât să ştim că tot ce-am presupus e fals.Nu ţinem morţiş să facem nedreptăţi cuiva,iar răceala câtorva vechi camarazi,cari au interpretat prietenia personală în funcţie de ataşamentul faţă de"şef",ne doare.De altfel,din cele 28 de numere ale VETREI,ieşite pân'acum,se va fi observat că nu-i vorba aici de veleităţi personale; ar fi fost şi criminal aşa ceva din partea unui om care,dacă poate astăzi însemna aceste lucruri,e numai pentrucă nu l-au găsit jandarmii acasă,spre cântatul de ziuă al cocoşilor,în neagra noapte în care a căzut"domnul inginer".

Aşa dar,d-l Dimitriu e supărat că i-am tulburat,cu aluziile noastre,euforia citirii PĂMÂNTULUI STRĂMOŞESC.Dacă socoteam just un asemenea punct de vedere,n'am fi făcut-o,evident.Chestiunea pare însă cât se poate de normală: ultimul învăţător de sat,când serba"ziua eroilor",putea să nu vorbească de invazia nemţească? Nu-i întovărăşită senina povestire a Naşterii Mântuitorului de sângeroasa figură a lui Irod? Dar cea mai mare sărbătoare: Invierea Domnului, nu-i"tulburată" de pomenirea lui Iuda şi a întregului alai de soldaţi şi farisei? Şi totuş,de 2000 de ani niciun creştin nu s'a gândit să reproşeze această apropiere.Şi cât va fi pământul şi se va serba pe lume Paştele,nimeni nu va putea separa povestea răstignirii de amintirea autorilor. Observăm,chiar,justa gradare a vinei răstignirii: părtaşi la ea Iuda,Caiafa, Ana,Pilat,etc., lumea creştină a reţinut drept cel mai vinovat pe Iuda Iscarioteanul,căci numai el era <u>dintre ai Lui</u>,ai lui Isus.

Când dară,la apelul d-lui Gârneaţă,am vrut să vorbesc de"domnul inginer", n'am avut cum trece cu vederea împrejurările care l-au smuls fără de vreme dintre noi. Inginerul Clime a fost ucis de jandarmi,cu baionetele,la închisoarea din Râmnicu Sărat; făcând-o,aceştia executau ordinul regelui Carol II, transmis prin filiera guvern-direcţia închisorii; ordinul venea ca represalii pentru uciderea lui Călinescu; acesta fusese omorît de 9 legionari pentru răzbunarea asasinării lui Codreanu,asasinat comis însă de rege prin aceeaşi filieră; cei 9 au acţionat"<u>din ordin</u>",mărturiseşte d-l Sima în prefaţa unei broşuri,- şi nimeni n'a înţeles că ordinul provenea,cumva,dela Carol..

Concluzii? Dacă Horia Sima,în opoziţie cu dispoziţiile conducătorilor ce-aveau să cadă victime,a crezut necesară răzbunarea,trebuia să procedeze cavalereşte,mergând s'o execute <u>dânsul în persoană</u>; observăm apoi că obiect al"răzbunării" n'a fost Carol,cel ce ordonase asasinarea lui Codreanu -caz în care celor închişi le mai rămânea o şansă de salvare,- ci meschina unealtă Călinescu(d-l Sima a preferat metoda turcului ce-a pus foc canapelei pe care se comiseseră nepermisele sburdălnicii ale fiicei sale;dar se ştie că turcul s'a mulţumit să intre'n anecdotă,renunţând la veleitatea de a ajunge om politic..); fără asasinarea lui Călinescu,n'ar fi fost asasinaţi locotenenţii Căpitanului şi atâţi legionari de prima linie(să nu uităm că se găseau deja închişi de un an şi jumătate,fără să li se fi întâmplat nimic până atunci); vinovaţi de asasinatele dela 22 Septembrie? regele,guvernul,prefecţii,jandarmeria,- dar mai presus de toate,pentru noi,Horia Sima: pentrucă printre aceştia toţi el singur era <u>dintre ai noştri</u>.Duşmănia celorlalţi o ştiam şi-i făcusem front; fără apa ce Il s'a cărat la moară din rândurile noastre n'ar fi avut loc masacrul dela 22 Septembrie 1939.

De altfel, graba şi insistenţa cu care Horia Sima s'a îndesat la şefia Mişcării (de parc'ar fi vrut să înăbuşe, cu ajutorul disciplinei cuvenite postului, orice tentativă de cerere de conturi), graba cu care a acceptat un minister din nişte mâini aburinde încă de sângele Căpitanului şi al camarazilor săi (pe ai căror urmaşi îi invita stăruitor să se înscrie în partidul regelui asasin), tenacitatea cu care a căutat să compromită şi înlăture elementele dir vechea gardă, depozitare ale ortodoxiei legionare, spre a se înconjura de elemente prostituate în devotament personal, - n'au făcut decât să crească bănuelile. De aci mâhnirea noastră că rarii supravieţuitori de valoare şi prestigiu, intimidaţi pe semne de circumstanţe, au consimţit şefia d-lui Sima înainte de a fi limpezit unele socoteli, ceeace a dus la derutarea întregei masse legionare. (Dacă lucrurile stau cumva altfel, d-nii Dimitriu şi Sima au cuvântul; VATRA le stă la dispoziţie..).

Mişcarea însă tot se va reface, dacă e adevărat că Moţa şi Codreanu au pus în ea ceva de preţ. Foarte îmbucurător, în această privinţă, e faptul că din maldărul de scrisori, cu a căror publicare n'avem cum pridídi, 80% provin dela "fraţii de cruce". Tineretul, cum a dovedit şi pe vremea guvernărilor de pomină, nu poate fi cumpărat nici cu tinichele (sau "jucării", le spunea Avram Iancu), nici cu pensii viagere. Setea sa năvalnică de ideal, de aier ozonat, îndrumată de scrisul şi de <u>fapta</u> lui Codreanu, îl va ajuta să-şi găsească singur făgaşul corespunzător.

Ocupându-mă deci de figura inginerului Clime, n'aveam cum nu pomeni de felul cum şi-a încheiat viaţa pământească. N'a murit în pat, de lingoare sau pojar: dacă astăzi nu-l mai avem printre noi, pricina e că a fost asasinat, de un iresponsabil, ca represalii pentru uciderea <u>ordonată</u>, în conştiinţa întregei legionărimi, de un alt iresponsabil. Faptul rezultă categoric din prefaţa d-lui Sima, cum şi din analiza circumstanţelor. Că nu l-am amintit cu plăcere, se vede clar din neînsemnatul spaţiu ce i s'a acordat: abia două mici paragrafe într'un articol de 6 pagini! Măcar că, dată fiind excepţionala gravitate a cazului, "scrâşnirea dinţilor", "privirile încruntate" şi celelalte lucruri imaginate de d-l Dimitriu puteau părea aici cu totul insuficiente.

Avem însă o consolare: dacă d-l Dimitriu e aşa de aspru cu nişte <u>vorbe</u>, puse din necesitate în articol, - închipuiţi-vă ce-are să fie când dânsul se va convinge de <u>faptele</u> de care părea convins şi la Buchenwald-Viena! Cine-ar vrea atunci să fie în pielea d-lui Sima?..

Petre Vălimăreanu

E SĂRBĂTOARE

E sărbătoare pe câmpie şi'n suflete e sărbătoare,
Invie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.
Sunt Paştile cele frumoase şi'n fire svonul lor străbate,
Clopotniţa-şi îndoaie trudnic încheieturile uscate.
Arama strigă când se sbate măiastra clopotului limbă,
Eu simt strigarea ei aprinsă şi'n vorbe sufletul o schimbă:

Voi toţi cari suferiţi şi plângeţi sub larga'ntindere albastră,
Veniţi, veniţi, căci va să vie curând împărăţia voastră!
Veniţi voi obidiţii lumii cu buzele înfrigurate,
Voi chinuiţii de arsura unei tăceri îndelungate;
Voi osteniţi fără nădejde, voi slujitorii fără plată,
Voi căror vremea v'a dat veşnic numai porunca blăstămată;
Voi, ce munciraţi pentru alţii trudind cu mâinile-amândouă,
Veniţi, căci zvonul meu acuma vesteşte învierea, vouă!
Voi cei cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude,
Eu cerului vă strig durerea şi Dumnezeu din cer aude!
Aduc lumina care sparge şi sfarmă capişti de păcate,
Zăvoarele mucigăite din temniţe întunecate!
Eu celor orbi desleg azi taina înfricoşată de-a vedea
Şi prăznuiesc, că'n al lor suflet învie învierea mea!

Ascultă mintea mea supusă, genunchii mei se pleacă'ncet
Şi-aduc prinosul închinării celui de neam din Nazaret.

..suferim brutalizaţi la tot pasul de dervişii urlători, şi, ahtiaţi după o binefăcătoare şi rodnică tăcere, ne gândim la vremea de mâine când, pe ruinele vorbelor mari, societatea echilibrată va instala în mintea tuturora cenzura implacabilă a bunului simţ.. Mâine sunt Paştile şi-mi trebue doi ochi de ţăran ca să pot citi în ei farmecul învierii..

Octavian Goga

S T I R I

ROMA. Sfântul Părinte a împlinit, la 2 Martie, 77 ani de viaţă şi 14 de pontificat. Respectuoase urări de sănătate şi viaţă lungă, spre binele Bisericii, şi al luptei fără preget şi fără compromisuri cu boala comunistă!

- D-ra Maria Profira PANAITESCU a luat doctoratul în "Limba şi literatura greacă" la Universitatea din Roma, cu cea mai mare menţiune: 110 cu laudă!

- La 22 Februarie s'a slujit la biserica română un parastas pentru sufletul Virginiei COTRUŞ, decedată la Madrid. Trimitem îndureratului soţ încredinţarea participării noastre la cruntul doliu ce l-a lovit.

- La teatrul Argentina, Sergiu CELIBIDACHE a dirijat două concerte, cu orhestra Academiei "S.Cecilia". Succes desăvârşit.

LONDRA. CHURCH TIMES din 23 Ianuarie se ocupă de marea adunare de la Londra, în săptămâna de rugăciuni pentru unirea bisericilor. Prezida episcopul de Dorchester. Au vorbit preoţii Florian GALDĂU, ortodox, şi Francis J. RIPLEY dela Soc. misionară catolică. Pr. Galdău a spus că forţele spirituale de dincolo de cortină sunt mult mai puternice decât cele din lumea liberă, în a cărei Biserică a găsit depresiune şi timiditatea de a înfrunta problemele creştine actuale. Aici terminii sunt mai materialişti, erorile societăţii prezente sunt generate de o cultură falsă şi o civilizaţie greşită; prea mulţi cred în forţa materiei, prea puţini în a spiritului. Astăzi, reprezentanţii oficiali ai Bisericii de dincolo de cortină socotesc că-i mai bine să se plece furtunii decât să reziste politicei agresive a Cremlinului, - ceeace-i compromite în ochii credincioşilor şi-i transformă'n instrumente oarbe ale ateismului şi expansiunii politice comuniste. Mii de clerici şi milioane de credincioşi de toate confesiunile au preferat însă temniţa, lagărele şi martiriul. In România, pe lângă vreo 20 de episcopi, peste 3000 de preoţi ortodocşi, 700 uniţi şi 500 catolici sunt închişi; prea puţini au reuşit să fugă, peste graniţă sau în munţ

Pr. Ripley a spus, între altele, că de s'ar discuta cu sinceritate, fără prejudecăţi şi perseverent, concluzia n'ar putea fi decât unirea bisericii.

- Nadia GRAY, care şi-a câştigat un afecţionat public în Italia, a interpretat în Anglia rolul principal în filmul de propagandă anticomunistă "Top secret". Trebue subliniat că, spre deosebire de alţi artişti compatrioţi, dânsa n'a ezitat să se "compromită" politiceşte..

MOSCOVA. In toate ţările robite s'a tras clopotele'n dungă la moartea lui Stalin, iar şefii religioşi au trimis patriarhului Alexei condoleanţe..

WASHINGTON. Senatorul H. Ferguson, vorbind de împrejurările căderii României în sclavie, a subliniat obligaţia Statelor Unite de a da curaj şi speranţe motivate popoarelor subjugate.

BUCUREŞTI. Radio Bucureşti pomeneşte următoarele colhozuri în Muscel: "Filimon Sârbu", la Călineşti; "7 Noembrie", la Ştefăneşti; "Ilie Pintilie", la Valea Mare-Podgoria. In ultima comună, secretar al colhozului e Maria Constantin; preşedinte al sfatului popular comunal, Maria Vătăşescu. Alte colhozuri sunt la Goleşti (Muscel) şi Bascov (Argeş). In aceleaşi comune se vorbeşte de cămine culturale, făcute cu sistemul "auto-impunerii".

- Lichelele regimului, aşa zişii stahanovişti, fac mare propagandă prin fabrici pentru creşterea producţiei. Nenorociţii de muncitori sunt puşi să se declare nemulţumiţi cu cât lucrează şi să ceară singuri sporirea normelor, întrucât cele vechi ar fi "o piedică în calea progresului".

- La 22 Martie, agitatorii au mers din casă'n casă spre a lămuri populaţia asupra grozăviilor războiului bacteriologic şi a cere ajutoare pentru Coreeni. Populaţia -pretinde radio Bucureşti- a răspuns "cu multă însufleţire".

- La TARGOVIŞTE există o colonie de mici coreeni (11-18 ani); pentru ei funcţionează o şcoală, cu 11 profesori aduşi de-acasă. Invaţă şi româneşte..

- In Editura pentru literatura politică a apărut "Stalin, eliberator al popoarelor", de.. Gheorghiu-Dej! Cine i-o fi scris-o?..

- Dela 2-13 Martie a avut loc în Polonia festivalul filmului românesc.

- S'a instituit un concurs pentru o compoziţie muzicală, până la 5 Aprilie pe tema "Noul Bucureşti".

- Gheorghiu-Dej a primit la 20 Febr., de faţă cu tot statul major bolşevic al RPR, o delegaţie culturală chineză, pe care a poftit-o şi la masă..

- In regiunea Piteşti s'au construit pân'acum, cu sistemul "auto-impunerii" 28 şcoli, 15 cămine culturale şi 1 dispensar medical.

* * *

&&. Aflăm de căsătoria, în ultima vreme, a 3 dintre Românii ce şi-au jertfit tinereţea spre a răspunde chemării naţionale şi creştine, a generaţiei lor. E vorba de Ioan STĂNESCU, Vasile BASARABESCU şi Traian MIRON. Noilor familii, urările noastre cele mai călduroase!

LA UN PAŞTI, ODATĂ..

A trecut de-atunci un sfert de veac. Era Joi până'n Florii. Ieşiserăm dela biserică, şi noi, fraţii -vreo 17 la număr, toţi tineri între 16-20 de ani-, ne găteam să mergem la sfânta ascultare: pregătirea grădinii din apropierea mănăstirii. Pe când mergeam droae după părintele econom, care împărţea uneltele, Grivei -singurul paznic al mănăstirii, că ceilalţi dulăi erau la Nuceţel cu oile,- ne dă de ştire că om strein se apropie de poarta cea mare. Aşa era: un om călare, şi cu un cal alături pe care-l ducea de frâu cu şeaua pe el, intra pe poartă, necăjit de Grivei. Fratele Dumitru, ce făcea ascultare la arhondărie (casa pentru oaspeţi), i-a ieşit înainte. A lăsat caii lângă un stâlp şi a condus pe om spre chilia stareţului, pe când noi ne îndreptam miraţi spre grădină. N'a trecut mult şi fratele Dumitru, singurul care putea afla ce-i cu omul, şi-a făcut vânt să ne spună: era cântăreţul din Valea Babii, venit cu o scrisoare dela Episcopie, cu ordin ca stareţul să le dea oamenilor un preot de Sfintele Paşti. "Părintele Meletie se pregăteşte de plecare", a adăogat fratele Dumitru, făcând calea întoarsă la treaba lui.

Puţin după aceea, drumeţul strein cu părintele Meletie treceau pe lângă grădina unde lucram. Drum bun şi vă sărutăm mâinile, părinte! am strigat noi. Să vă găsesc sănătoşi şi Maica Domnului să vă binecuvinteze, fraţilor! a răspuns părintele Meletie. L-am petrecut din ochi până a intrat în pădure pe cărăruia ce ducea spre Şerbăneşti.

Luni după Duminica Tomii, cam la vremea amiazului, intra în curtea mănăstirii părintele Meletie cu acelaş om ce ducea într'o mână un coş înfăşurat într'o faţă de masă. Coşul şi cele două perechi de desagi de pe cai le-a luat în primire părintele Sava, chelarul, iar părintele Meletie cu omul s'au dus la chilia stareţului. Sosiţi dela ascultare, aşteptam sunetul clopotului care ne aduna pe toţi în trapeză, la masă. Pe părintele Meletie îl aşteptam ca pe cireşul copt, să ne spună veşti "din lume".. Din darurile ce căpătase sfinţia sa dela credincioşi s'a împărţit la masă în mod egal; fiecare a primit câte un ou şi o bucată de cozonac sau de colac. Inainte însă ca ouăle să fie împărţite, stareţul a spus economului ca fraţii să şi le aleagă singuri, fiecare după voia sa; era un privilegiu numai al nostru!.. Ce lucru mic, neînsemnat,- dar plin de părintească înţelepciune!.. Noi, fraţii, ne mai bucuram şi de alte privilegii: când veneam dela ascultare grea, ne era oprit să ne mai ducem noaptea la biserică; un frate, Ştefan, mai zelos, a făcut într'o zi o sută de mătănii la masă pentrucă-l găsise stareţul noaptea în fundul bisericii, printre bătrâni. Duhovnicul ne-a explicat a doua zi de ce fratele Ştefan a fost pedepsit şi ce înseamnează ordinul stareţului şi neascultarea.

Marţi dimineaţa, după slujba rânduelii, abia ajunşi la chiliuţe auzim toaca de fier dela bucătărie. Când suna această toacă lung şi fără întrerupere, însemna că este vorba de o ascultare la care nu era nimeni obligat şi nimeni exclus. Această ascultare aduna întotdeauna cel mai mare număr de ostenitori; veneau călugării, diaconii şi preoţii, în afară doar de cei de servici la biserică. Căci ascultarea, spun sfintele cărţi, e mai mare ca rugăciunea; rugăciunea e de folos celui ce o face, pe când din rodul ascultării se împărtăşesc şi bătrânii neputincioşi, bolnavii, un călător sau un sărman necăjit. Aceasta e una din învăţăturile de bază pentru călugării din mănăstirile şi schiturile noastre, cari au auzit puţin de Platon, Aristot sau Toma d'Aquino, dar cunosc texte din Sf. Evanghelie, din cazanii şi vieţile sfinţilor.. "Cel ce va da un pahar de apă în numele meu, plată va lua".. aceste cuvinte şi altele asemeni sunt pentru ei, în adevăr, litere de Evanghelie..

Ne-am adunat în curte şi economul ne-a spus că vom merge la Nuceţel ca să greblăm pajiştea. Ne-a împărţit greble şi-am plecat. La Nuceţel, care este în dreptul Mănăstirii Cozii peste Olt, mai sus puţin de Bivolari, era primăvară. Am făcut un lanţ cât era poiana de mare şi printre oile cu mieii mici lăsam în urmă purcoacle de ogrinji, pe care alţii le târau într'un colţ al arăturii ca să putrezească. Fluerul ciobanului (care era un mirean), cântecul cucului şi corul mieilor şi-al oilor se luau la întrecere cu al fraţilor ce învăţau axionul Paştelor "Ingerul a strigat".

Pe la ora 4, când a tras clopotele de vecernie la Cozia, economul ne-a oprit. Ne-am adunat cu toţii subt un nuc bătrân şi părintele Meletie, care era cu noi, a scos din buzunarul scurteicii o cărticică, a dat binecuvântarea şi am făcut o vecernie mică. Ce mai rămăsese de greblat a rămas pe-a doua zi, iar noi am plecat spre mănăstirea noastră Stânişoara ca să avem timp să sosim. Pe drum, când am ajuns la "Troiţă", ne-am aşezat să poposim. Fratele Ion, cel mai bă-

trân dintre noi,întors de curând dela oaste,stărue ca părintele Meletie să ne povestească cum a făcut Paştele"în lume".Părintele cam ezită,dar fratele Ion: "Părinte -zice- noi şi-aşa ştim dela părintele Pimen,dar vrem s'o auzim dela sfinţia voastră". Neavând încotro,părintele Meletie a început zâmbind:

Păi am mers bine până pe valea Runcului,când,de! vreme schimbăcioasă de primăvară! ne-a apucat o ploae care ne-a pisat până în Valea Babii,la Marin acasă,unde am ajuns pe-amurg.In curte am descălecat morţi de obosiţi şi rebegiţi de ploae.Am intrat în casă,poftiţi de nevasta lui Marin; curat şi îngrijit peste tot.. eram aşteptaţi.. Marin mă pofteşte să stau pe un scaun,scoate nişte chei din buzunar şi le întinde soţiei zicându-i: Joiţo,eu mă duc să îngrijesc de cai; tu du-te şi scoate o sticlă de rachiu şi cinsteşte pe părintele până viu eu..

Au ieşit amândoi.. Eu,nu-mi găseam loc de obosit;ne obişnuit călare(şi ploaia care-mi pătrunsese până la piele),mi se părea că mi-au intrat oasele unu'ntr'altul.. Joiţa s'a întors repede cu o sticlă'n mână; a luat o ceaşcă de pământ,a umplut-o şi,cam timidă,zice: "Sărut mâinile părinţele şi bine-ai venit!" A dat-o peste cap cât ai clipi,a umplut-o din nou şi'ncepe: "Ce bucurie pe noi,părinţele,că te-a adus Dumnezeu! sărut mâinile şi bine venişi!" A golit-o şi pe-a doua pe nerăsuflate.Iar a umplut-o şi iar începe: "Dac'ai şti,părinţele,de când nu mai avem popă aici în sat!.. O să plângă oamenii de bucurie când or auzi că avem popă de Paşti!.. O să plângă,nu altceva.. mă credeţi?.. Acuşica,bine-ai venit şi sărut mâinile!".. Mi-am dat seama de ce omul ţinea cheile în buzunar.N'am zis nimica şi aşteptam să vină Marin mai repede.Mă uitam la ea cu milă,dar şi cu ciudă: aşa aş fi gustat şi eu o leacă de rachiu!.. Tremuram tot de oboseală şi de rebegeală.. dar ea se cinstea mai departe.. In fine,uşa se deschide şi Marin intră.

- Ei,ce zici părinţele de ţuica mea? E făcută de mine din prune tomnatice!
- Păi ce să zic,Marine? Oi zice după ce-oi gusta-o! ce pot eu zice înainte?
- Bine Joiţo,nu-i dăduşi părintelui?..
- Stai mă Marinică,că-i dau! că doar d'aia l-adusei.. Stăi mai încet şi tu, că doar nu vin Tătarii peste noi! Vezi,asta te cam strică pe tine: graba..
- Bată-te să te bată,Joiţo!.. dă sticla'ncoa şi du-te la cuine de ne pregăteşte ceva de cină..

- Te rog să mă ierţi,taică părinte,dar ce să fac? uita-aşa-mi mâno amaru cu ea - şi numai de vreo doi ani de zile.. Suntem căsătoriţi de nouă ani.Tot timpul casa şi gospodăria mea au fost exemplu.Am aşteptat mereu să ne dea şi nouă Dumnezeu copii.Eu ca eu,dar ea sărmana şi noaptea îi visa.Aşa au trecut vreo şase ani,şi biata femee a început să se schimbe de inimă rea.A pierdut orice nădejde şi uite,de doi ani,a căzut în daru-ăsta rău.. La'nceput mi-a fost cam greu; am mai certat-o aci în casă,dar vecinii nu ne ştiu nici astăzi.. Ne-am înţeles ca eu să ţiu încuiat şi să-i dau de câte ori o vrea.Aşa am făcut,şi casa este tot casă pân'acuma.Mulţumesc lui Dumnezeu că nu duce nimica din casă,şi nici pe bani nu se duce să cumpere în lipsa mea; îi e ruşine,că este de familie de oameni cumsecade.. Asta până'n prezent,dar cine ştie până la urmă!..

Părintele Meletie şi-a terminat povestea,de care am făcut o leacă de haz; ne-am sculat şi ne-am continuat drumul spre schit.. Mult timp după aceea a rămas vorba între noi: "Acuşica,bine-ai venit părinţele!.. Ce bucurie pe noi că avem popă de Paşti"...

Fratele Glicon

CU NOI E DUMNEZEU

Cu noi e Dumnezeu! Cântaţi
Nălţând biruitoare flamuri;
Cu noi e Dumnezeu,aflaţi
Şi vă plecaţi în faţă-i neamuri!..

Cu dreapta Lui ne-a ridicat
Din valul nopţii de durere,
Şi'n ritmul doinei ne-a purtat
Spre ziua sfântă de'nviere.

Voi,toţi,cari aţi văzut lumina,
Veniţi în caldă înfrăţire,
Cântaţi cântarea biruinţei
Şi-a muncii întru propăşire.

Pe frunţi cununi de verde laur,
In suflete credinţa dreaptă;
Măreţul viitor de aur
Români,în cale vă aşteaptă.

Cu noi e Dumnezeu! Cântaţi
Nălţând biruitoare flamuri;
Cu noi e Dumnezeu,aflaţi
Şi vă plecaţi în faţă-i neamuri.

Ioan U.Soricu

&& Un evreu,aflând de moartea lui Stalin,exclamă îngrijorat: Numai de nu l-ar îngropa în Palestina!.. - De ce? întreabă careva. Şi evreul,prompt: Pentrucă acolo au mai îngropat pe unul,şi după 3 zile a înviat..

"A L I A Ţ I I   F I R E Ş T I"

Cât de profund şi de serios motivat simţea poporul nostru ataşamentul faţă de"aliaţii fireşti" -cum spunea şi continuă anacronic a spune terminologia oficială a pârdalnicei de"democraţii"româneşti,- se vede din următoarea scenă,la care,copil fiind,cine scrie a asistat de mai multe ori,în Bucureşti la Moşii adevăraţi,nu la cei din Dealul Patriarhiei. Aşa dar: obişnuita caterincă răguşită,cu obişnuitul(şi tot mai jumulitul)papagal. Stăpânul face reclamă în gura mare;în jur se strânge lume,mai ales copiii,cari aşa învaţă virtuţile strămoşeşti şi familiare,precum şi.. "alianţele fireşti". Strigă omul cu flaşneta şi cu biletele: "Cocò,papagalul minune! Zice mama,zice tata, zice Franţa aliată!"; apoi se adresează impasibilei ciori vâpsite: "Cocò,zi Franţa aliata!" Cocò,plictisit,scoate cu sgârcenie un sunet incalificabil,şi omul nostru exclamă cu satisfacţie: "A zis Franţa aliata!"

Aşa se creiază miturile. Nenorocirea e că aşa vor să facă şi istoria.

Scrie"România viitoare",organ al tinerilor ţărănişti în exil,că"Legionarii preferă sentimentul";şi se referă probabil mai puţin la pascalienele"raisons du coeur",deloc de altfel de dispreţuit,cât la acel instinct sănătos, din străfunduri de istorie,care trebue să călăuzească un neam pe linia propriului destin(şi încheiem fraza cu acest cuvânt,ca să nu profanăm răzoarele simiste..).Dar chiar aşa precizată,aserţiunea ar avea nevoe de unele lămuriri şi integrări.Limpede este,oricum,că,pe plan internaţional,bunăoară,Garda de Fier nu s'a lăsat niciodată condusă de sentimentalisme perimate: a primat dimpotrivă raţiunea,urmând,dar şi călăuzind,cum se cuvine,instinctul sănătos al neamului.Aşa cum,de pildă,părinţii legionarilor,Români neaoşi,au văzut,pe vremea primului războì mondial,în Francezi pe aliaţii lor fireşti,fiindcă situaţia era aceea şi nu admitea alternative(iar precursorii d-lor Vişoianu,Creţeanu,Podoleanu,Labinescu,vindeau ţara Nemţilor,primindu-i cu flori la Bucureşti,ca ocupanţi); în al doilea războì mondial gardiştii şi în general toată partea netarată a neamului a văzut în Nemţi pe aliaţii fireşti,singura garanţie efectivă că ciuma muscălească nu se va întinde peste Europa(şi iar oficialitatea a trădat,întâmpinându-i pe cotropitori cu braţele deschise); pentruca,în situaţia schimbată de astăzi,Americanii să ne fie primii aliaţi fireşti,alături iarăş de Nemţi,cari au şi ei de revendicat pământuri în răsărit, şi de popoarele,ca al nostru,oprimate.

Se schimbă deci,cu roata istoriei,şi aliaţii fireşti: cari sunt fireşti numai în determinate circumstanţe,şi în lipsă de alternative mai bune.Doar deşeurile politicăriei noastre au rămas la flaşneta cu"Franţa(sau Anglia)aliată"din îngăimeala papagalului Cocò.Ei sunt -acei puţini în bună credinţă, nevânduţi intereselor străine-,sentimentalii răguşitei caterinci politice. Legionarii nu ştim să-şi fi propus vreodată o alianţă eternă cu Hitler sau cu Germania.Nimeni,în orice caz,nu a spus-o,şi numai nişte biete minţi fonfăite ca -să ne fie cu iertare!- cele dela"Bire","La Nation Roumaine","Foaia Poporului",pot crede sau afirma că Legiunea se prăpădea de dragul dictatorului nazist.Germania era(şi este)stavila Europei împotriva imperialismului ruso-comunist,de aceea am stat alături de ea,cum comandau interesele neamului: aceleaşi interese -repetăm- care odinioară ne obligau la alianţa firească cu Franţa,iar astăzi -chiar dacă nu am voi-o sau nu ne-ar plăcea nouă- ne aruncă în braţele americane.

Ca să vedem mai bine cum stăm cu aliaţii fireşti,să ne gândim,fără prejudecăţi şi sentimentalisme,la situaţia actuală.Există un mare popor,generos până dincolo de orice limită,puţin ingenuu,dar,ca toţi ingenuii,profund onest,convins că democraţia şi independenţa naţiunilor nu trebue să fie cuvinte goale,şi care,tocmai pentru a face să triumfe libertatea în toată lumea, -întrucât libertatea,cum s'a spus,este indivizibilă-,nu ar ezita să se arunce'n foc,să riste totul,numai ca să nu lase câteva sute de milioane de oameni în robia rusească.E vorba,cum aţi înţeles cu toţii,de Americani.Dar abia aceştia încearcă să ia o atitudine mai energică,să riposteze Cremlinului cu singurul limbaj pe care acesta-l înţelege: al forţei!,sau aduc vorba de necesara liberare a popoarelor oprimate,- "aliaţii fireşti"ai Românilor încep să se răţoiască,să se agite,să ameninţe cu stricarea alianţei atlantice: burtă-verdele apusean,care a trăit totdeauna(şi trăeşte încă)bine,graţie rezistenţei opuse năvălitorului de naţiunile din răsărit,nu vrea să i se turbure digestia cu anunţuri neliniştitoare.. El crede,şi în fond se bucură,că tragica experienţă se consumă deocamdată"in corpore vili",şi cât i-e dat să trăiască,vrea să trăiască bine,să se îmbuibe.Sutele de milioane de fiinţe umane -creştini,ca şi el- din răsărit? Haidade! Libertatea are sens pentru naţiunile civilizate;dincolo de cortina de fier,oamenii pot trăi şi în jug.

Vă mai amintiţi de diplomele dela Sorbona,"bons pour l'Orient"? Pentru acel Orient dispreţuit,care totuş dădea petrol şi pâine întregului Apus - şi sânge cu nemiluita!

E semnificativă,în această ordine de idei,atitudinea constantă a ziarului francez"Le Monde",oficios al defetismului occidental şi al egoismului burghez.Oridecâteori d-nii Eisenhower sau Foster Dulles au vorbit de eliberarea ţărilor din răsărit,gazeta dela Paris i-a tras de mânecă,când nu i-a luat în rîs,cu aerul de superioritate consumată al burtăverdelui blazat,ce nu mai crede în basme şi poveşti ca"libertate","democraţie",etc. La moartea celui mai odios criminal ce-a cunoscut istoria,am răsfoit presa occidentală cu toată atenţia: Stalin a fost transformat aproape în erou,l-au reprodus în mii de fotografii,în toate pozele,ca tată iubitor de copii,ca soţ ideal,părinte al poporului rus,mare realizator,etc. Băgaţi de seamă: vorbesc de presa democrată,nu de cea comunistă.Şi aceasta în timp ce zilnic,din pricina tiranului crăpat,se sting în temniţele reperiste mii de oameni. Am citit,de pildă,articolul lui André Fontaine,unul din publiciştii cei mai apreciaţi ai Apusului,în"Le Monde":"La vie en rouge".Pentru acest domn,călăuză a opiniei publice franceze,Stalin avea"sa ruse,son gros bon sens,son humour souvent cruel",era plin de inteligenţă,ba chiar de"sagesse": atribute asupra cărora fraţii noştri din ţara ocupată ar avea poate câte ceva de obiectat.. In acelaş articol,André Fontaine dă asigurări burghezului occidental că discursurile d-lui Foster Dulles,care anunţă liberarea popoarelor împilate,sunt destinate numai consumului intern,deci nu trebuesc luate prea în serios.

Din"La Nation Roumaine",unde d-lui Ciotori îi place dela o vreme să spună lucrurilor pe nume(dar răspunderile ar trebui căutate nu numai în Occident,ci şi în trepăduşii Occidentului),aflăm că marele istoric englez Toynbee,o autoritate în materie,e de părere că"armatele sovietice au recuperat în 1945 ultima parte din acele vaste teritorii,care-i fuseseră răpite Rusiei în secolele XIII şi XIV". Iar mai departe,acelaş purtător de cuvânt am spune al oficialităţii culturale britanice găseşte că mieluşelul rus a fost "mai totdeauna victima agresiunilor dinspre apus"(de unde se înţelege că lupii am fost noi şi Finlandezii..).şi că,în fond,comunismul este "o armă spirituală" respectabilă ca atare.

Aşa stăm,prin urmare,cu"aliaţii fireşti"! De la cari am avut odată ghinionul fatal al unei garantări a frontierelor cu rezultatele ştiute..

Natural,nu vom face greşala de a identifica popoare întregi,ca cele francez şi englez,la care ţinem -ceva mai mult la unul ca la altul-, cu istoricul Toynbee sau cu publicistul André Fontaine.Rămâne însă fapt stabilit că "aliaţii fireşti"de ieri şi cari ar fi trebuit să fie de totdeauna,nu-şi turbură prea mult somnul şi nici măcar toropeala de după amiază,la siestă, cu tragedia neamurilor vândute Muscalilor graţie complicităţii criminale a unor cercuri conducătoare inepte şi servile. Să nu ni se spună că"aliaţii fireşti" au problemele lor grele de rezolvat,prin urmare nu se pot gândi şi la ale noastre: dacă le au,cum le au,în cea mai mare parte ele se datoresc tocmai erorii de a crede că există naţiuni privilegiate,şi naţiuni care pot sta,în definitiv,în jug,fără măcar o fărâmă de recunoştinţă.

N'ar fi rău,în orice caz -credem- să ne umflăm încă de acum plămânii pentru ziua eliberării,care totuş va să vie.Şi să-i umflăm bine,pentru ca atunci când vreunul din aceşti publicişti,se înţelege,democraţi ai Apusului va veni să ţină tarăş conferinţe la"Dalles",ca să-l înveţe,mă rog,pe primitivul popor român ce înseamnă aia democraţie şi cum se administrează libertatea,să putem urla un"huideo!" general,de care să se cutremure şi rărunchii Carpaţilor. Au să scrie apoi,în presa dumnealor de burtăverzi comozi,că suntem aşa nişte necivilizaţi..

Intre timp,e de sperat însă că cercurile noastre conducătoare,mai puţin sentimentale sau vândute,vor fi priceput că nu există"aliaţi fireşti"decât pentru un determinat moment istoric şi pentru o anumită conjunctură politică iar noi toţi ne vom fi convins de profunda înţelepciune a proverbului după care,ştiindu-ne păzi singuri de duşmani,Dumnezeu s'ar cădea să ne apere de prieteni. vrem să spunem de"aliaţii fireşti".

Dragoş Măgureanu

&& Iuliu Maniu -ne încredinţează d-l R.BOILĂ(ROMÂNIA VIITOARE,8,p.4)-"considera ca o mare greşală transformarea principiilor religioase în puncte de program politic",- ceeace explică pricina că cele mai grozave skodării s'au petrecut,la noi,sub guvernele ţărăniste. Faptul pare a fi mâhnit rău pe marele om politic,care,precum vedem la p.6,"a cunoscut din plin şi de nenumărate ori acea nemărginită şi sfâşietoare durere creştină în faţa ravagiilor păcatului"..

CALENDAR LITERAR

Apr.(1633): Mişcare în Moldova,condusă de vornicul Vasile Lupu,contra domnului Alexandru Iliaş,sprijinitor al Grecilor. Din aceeaşi cauză,domnul mai fusese alungat şi în 1617,de Lupu paharnicul Mehedinţeanu.

Apr.(1638): Principele Gheorghe Rakoczy confirmă scutirile preoţilor romani ardeleni,cu condiţia ca mitropolitul lor să atârne de şeful calvinilor.

Apr.(1653): Incepe la Porceşti-Sibiu construirea unei biserici de către Matei Basarab,- care zidise biserici şi în Bulgaria,la Vidin şi Svistov.

Apr.(1906): Nicolae Iorga începe publicarea "revistei" politice "Neamul Românesc". Secretar de redacţie: Emil Gârleanu.

1 Apr.(1866): Se înfiinţează Societatea Literară Română.Ea devine,în 1867, Societatea Academică Română,pentru a ajunge,în 1879,Academia Română.

1 Apr.(1881): Se naşte la Răşinari,fiu de popă, Octavian Goga.

1 Apr.(1912): Debutează în revista"Viaţa românească",cu 13 poezii,Matei Caragiale. Il prezentase călduros tatăl,Ion Luca.

3 Apr.(1859): Se naşte Matilda Cugler,fiica austriacului Carol von Cugler şi a Matildei Herfner,ortodoxă însă. A fost căsătorită cu Burlă şi cu Petre Poni,care moare la 2 Aprilie 1925. Se pare că Eminescu aspirase la mâna ei; poeta,aproape copil,plăcuse şi lui A.D.Xenopol. Poezia sa -scrie cu pregnanţă Călinescu- "este decentă ca un înger cu mâinile împreunate.. pentru albumuri de pensioane,cu păsăruici,fluturaşi şi pasiuni la modul cuviincios al domnişoarelor supraveghiate de guvernante".

3 Apr.(1907): Apare în ziarul vienez"Die Zeit",sub titlul"Rumänien,wie es ist",şi cu indicaţia:"von einem rumänischem Patrioten",întâia parte a studiului lui Caragiale:"1907,din primăvară până'n toamnă".In Octombrie,acelaş an, se publică într'un volum,la Bucureşti,cele 3 părţi ale lucrării,după care singura reformă necesară este:"abolirea alcătuirii politice de uzurpare,desfiinţarea celei mai odioase sisteme boiereşti,fără boieri şi boierinaşi număraţi,ci cu nenumăraţi ciocoi şi ciociovine,- şi intrarea întregii ţări în stăpânirea dreptului ei întreg de a hotărî asupra avutului şi onoarei ei,asupra soartei şi destinelor ei,după voinţa lui Dumnezeu,numai prin voinţa ei".

3 Apr.(1936): Prof.Emil Panaitescu propune la Cameră crearea unei catedre de Cultură Modernă la Universitatea din Cluj,şi numirea lui Octavian Goga ca titular al ei.

4 Apr.(1877): "Afin qu'aucun inconvénient ou danger ne résulte pour la Roumanie du fait du passage des troupes russes sur son territoire,le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies s'engage à maintenir et à faire respecter les droits politiques de l'État roumain,tels qu'ils résultent des lois intérieures et traités existants,ainsi qu'à maintenir et à défendre l'integrité actuelle de la Roumanie"(ss Kogălniceanu şi D.Stuart).

5 Apr.(1858): Se naşte la Delea Nouă(Bucureşti),al 9-lea copil în familie, Barbu Ştefănescu,zis Delavrancea.Tată-său Ştefan era căruţaş de"grâne".

5 Apr.(1870): Apare în"Românul" ultimul articol semnat de Bolintineanu, înainte de internarea poetului la Pantelimon.

5 Apr.(1934): Tribunalul Militar Special,compus din 6 generali,achită Mişcarea Legionară de învinuirea de a fi ucis pe I.G.Duca.

6 Apr.(1652): Matei Basarab trimite o solie,cu consilierul"tainic"Udrişte Năsturel,la principele Bălgradului.Cu 4 ani înainte,tot în Aprilie,cumnatul Domnului încheiase,în Ardeal,o"legătură" între Rakoczy şi Matei Basarab.

8 Apr.(1879): Maiorescu ascultă slujba Invierii,cu soţia Clara şi fiica Livia,la catedrala Sf.Ştefan din Viena;asistă apoi cu Caragiale,la Burgtheater,la un spectacol cu feeria shakespeariană"Visul unei nopţi de vară". Notează criticul despre scriitor:"E întâia privire asupra civilizaţiei pentru el".

8 Apr.(1885): Moartea lui C.A.Rosetti.

10 Apr.(1674): Primit de marele hatman(viitor rege)Ioan Sobieski la moşia de la Pielaszkowce,Miron Costin cere în numele lui Dumitraşcu Cantacuzino,noul domn al Moldovei,retragerea garnizoanelor polone din ţară,şi oferă mediaţia voievodului pentru încheierea păcii cu Turcii.

10 Apr.(1887): Oarecum ameliorat,Eminescu iese din ospiciul de lângă mănăstirea Neamţu şi pleacă la Botoşani să-l îngrijească sora Harieta.

10 Apr.(1910): Dispare,după câteva luni de viaţă,revista"Cumpăna" a lui Ilarie Chendi,unde scriau Anghel,Iosif şi Sadoveanu.

11 Apr.(1907): Moartea lui Simion Florea Marian.

12 Apr.(1808): Se naşte,ca fiu al paharnicului Dinu Negruţ şi al Sofiei Hermeziu, Costache Negruzzi,primul scriitor modern al Moldovei.

14 Apr.(1884): Ion Slavici scoate la Sibiu "Tribuna",preconizând o înţelegere cu Ungurii.

14 Apr.(1891): Memorabilă şedinţă la Academia Română: cu 20 de voturi contra şi numai 3 favorabile,se refuză premiul"Eliade Rădulescu"volumului de teatru,prefaţat de Maiorescu,al lui Caragiale. Hasdeu reproşează scriitorului"tendinţe antinaţionale,căci scoate din societatea română numai tipuri imorale";Dimitrie Sturza,"atât ca Român,cât şi ca membru al Academiei",se ridică împotriva literaturii de defăimare a patriei. In aceeaşi şedinţă,Criticile lui Gherea obţin 8 voturi favorabile,16 contrare.

14 Apr.(1893): Iacob Negruzzi încredinţează Convorbirile literare generaţiei tinere: Mihai Dragomirescu,Mehedinţi,Rădulescu-Motru,P.P.Negulescu.

15 Apr.(1647): Ultima menţiune,într'un document ajuns până la noi,a numelui marelui vornic Grigore Ureche.Un hrisov din 3 Mai arată cum i s'a împărţit averea,ceeace înseamnă că boerul cronicar între timp murise.

15 Apr.(1880): Infiinţarea Societăţii de Cultură Macedo-Română.

15 Apr.(1904): Apare,la Bucureşti,"Linia dreaptă",sub conducerea fostului călugăr Iosif Theodorescu,care semnează pentru prima oară cu pseudonimul de Tudor Arghezi.Colaborează teologul Grigore Pişculescu,semnând Gala Galaction.

16 Apr.(1916): Moare scriitorul,de viţă boerească,Nicu Gane,de 78 ani.

19 Apr.(1849): Se naşte,la Tecuci,Calistrat Hogaş,fiul protopopului Gheorghe Dimitriu. Profesor,scriitor şi călător.

19 Apr.(1919): Apare,la Bucureşti,Sburătorul"literar,artistic şi cultural" Directorul Eugen Lovinescu îi stabileşte"un program,care va ieşi din talentul celor ce vor publica".Incetează în 1921,reapare în 1926. E "modernist".

21 Apr.(1882): Moare la Bucureşti,la 37 de ani,filosoful Vasile Conta. Opera sa -observă Vianu- "poate fi pusă în legătură cu mişcarea medicilor şi naturaliştilor ieşeni,care,până în pragul primului răsboi mondial,au constituit un curent destul de omogen,materialist,determinist şi liber-cugetător".

18-19 Apr.(1936): Al 2-lea congres al Asoc."Generaţia Mişcării Studenţeşti dela 1922".Moţa e reales preşedinte. "Această mişcare nu va putea fi înfrântă prin unul sau două asasinate,ori prin ineficiente dizolvări,ci va putea fi înfrântă doar atunci când toate zecile de mii de tineri pe cari îi reprezentăm vor fi fost coborîţi în mormânt".(Din moţiunea votată)

22 Apr.(1517): Moare Bogdan Voievod,fiul lui Ştefan cel Mare.Fu îngropat "în mânăstirea dela Putna,în biserica mare de partea stângă"(letop.Azarie).

22 Apr.(1897): Moare Ion Ghica,om politic,economist,excelent memorialist în"Scrisorile către Vasile Alecsandri",apărute dela 1880 în"Convorbiri".

23 Apr.(1887): Sfinţirea catedralei metropolitane din Iaşi.

26 Apr.(1676): După controversa cu mandarinii chinezi asupra unor formalităţi protocolare,caravana lui Nicolae Milescu,sosind un ordin favorabil dela împăratul din Peking,o ia din nou la drum prin pustiul Gobi până la zidurile mari ale Chinei.În aşteptare,misiunea condusă de boierul cărturar român sărbătorise Paştele după datinile ortodoxe,stârnind interesul gazdelor.

26 Apr.(1918): Moartea lui Gheorghe Coşbuc.

27 Apr.(1872): Se stinge,la Bucureşti,Ioan Eliade Rădulescu,"nu atât de împovărat de ani,cât de oboseli"(Iorga).Extravaganţele şi incoerenţa din ultima parte a vieţii făcuseră să fie părăsit de toată lumea.

29 Apr.(1878): Moare în spital la Bucureşti,la 34 de ani,poetul bucovinean, duşman ranchiunos al lui Eminescu şi rudă cu Hurmuzăcheştii,Dimitrie Petrino. Intre opere,lungile poeme"Raul" şi"La gura sobei".

30 Apr.(1630): E pomenit pentru prima oară ca al 3-lea logofăt al Moldovei,într'un act,cărturarul Eustratie Dragoş -"al nostru bun prieten ca un frate",va scrie Grigore Ureche-,traducător al"Pravilei"lui Vasile Lupu.

TREI SBURĂTOARE de Panait Cerna

Din larg apus,trei sburătoare
S'au îndreptat în spre Calvar,
S'aducă laudă şi dar
Durerii celei roditoare..
Dar cea dintâi veni'n zadar.

Sbura aproape de pământ:
Işi căuta ceva de hrană,
Şi n'avea vreme,nici avânt,
Să urce până'n vârful sfânt -
La omul fără de prihană.

Iar când s'a şters de tot din sbor,
Veni o ciocârlie'n ora
Când Crist cerea un ajutor -
Când duhul morţii da fior
In sufletele tuturora.

Urcă'n văzduh ca pe o scară,
Şi smulse cântec din tărie..
Un imn de blândă primăvară
Ii alina durerea vie:
Ii ajuta lui Crist să moară..

E pace,ca'n străvechi altare -
Duiosul,sfântul cântăreţ
Căzu din slăvi ameţitoare -,
Şi iată vulturul măreţ,
Scăldat în cald apus de soare.

Porni din culmi ca o furtună:
Dar şi-a'nfrânat avântul jos,
Tăind cerc larg şi maiestos -
Făcând din sborul său cunună
De-asupra crucii lui Cristos..

SCORMON

Cât e de lung gardul de la portiţă până la cotitura uliţei, Sanda l-a măsurat nici ea singură nu ştie de câte ori, cu firul în mână. Jos, lângă portiţă, e vârtelniţa cu jirebia de tort. Sanda ia capătul firului, îl suceşte pe lângă cel dintâi par din gard, apoi merge lăsând firul printre degete din par în par până la stâlpul din cotitură; acolo suceşte firul încă odată şi iarăşi se întoarce înapoi. Vârtelniţa se mişcă a lene scârţâind îndelungat şi lasă firul a se desveli. Din când în când scârţiitura încetează şi firul nu mai curge. Sanda fuge la vârtelniţă, descurcă firele şi iarăşi părândă parii. Aşa se urzeşte pânza. Şi gardul e cel mai bun urzitor: parii bătuţi unul lângă altul şi legaţi între dânşii loc de şase palme de la pământ cu o împletitură de nuiele. Lângă gard locul e neted, dincolo grădina cu legume şi cu flori. Cucurbăta se întinde de-alungul, se ridică şi pe alocurea se răsuceşte până în vârful parilor, încât firul Sandei se ascunde în verdeaţa frunzelor ori scutură albini din florile galbene. Aşa de a îndemână nu e urzitorul cu craci lungi ca păianjenul. E bun în vreme de iarnă. Acum însă Naica Marta s'a dus cu copiii la stână, Badea Stan a plecat cu un car de scânduri. Sanda e singură, singurică. Ii mai place afară la uliţă. Nu pentru că ar fi trecători, dar afară cântecul vine mai bine. E cald. Dar deprinsă e fata la ger şi la arşiţă. Cu braţele goale, cu poalele aninate în brâu şi cu ştergarul în cap, ea nici nu simte vremea lui cuptor; întinde firul, descurcă jireba şi se pierde în tinereţele ei.

Din vale vine abia târându-se un câne flocan pe mijlocul uliţei. Câteva sute de paşi de la cotitură el zăreşte o clipă pe Sanda, se opreşte, ridică capul, ciuleşte şi începe a schiauna încet. Sanda se întoarce cu firul şi iarăşi se arată la cotitură. Cânele tresare, prinde viaţă şi cu ochii aţintiţi la Sanda se răpede în sus.

Pentru o fată, care urzeşte pânza de-alungul gardului, un câne flocan, mai ales când nu vine, ci se răpede, totdeauna este o ivire mai mult decât supărăcioasă. Sanda ţipă, apoi rămase înţepenită de spaimă, cu faţa albă ca fagurele şi cu ochii aţintiţi la câne. Ca o şopârlă însă, cu labele întinse, colibăind cu coada şi schiaunând se târâie cânele până în apropierea ei. Acolo apoi rămase turtit la pământ, privind fata speriată, schiaunând iar cu frică şi mişcându-şi coada neîncetat. Sanda îşi veni în fire. Ii părea c'a mai văzut adeseori acest câne, dar unde şi cum, nu-şi aducea aminte. De odată faţa ei se înseninâ. -"Scormon!" -strigă ea cu bucurie, ca şi când ar întâlni un vechiu prieten. Când auzi cânele acest cuvânt, sări iute la picioarele ei, apoi se ridică cu labele pe ea şi iarăşi îi cuprinse picioarele, sări împregiur vesel; începu să latre, să schiaune şi iarăşi să-i lingă mânile.

"Scormon! dragă Scormon! -zise ea plecându-se spre câne şi netezindu-l. Cât e de slab sărmanul!- Unde e Pascu?" La auzul acestui nume cânele începu să schiaune încet, mai tare, tot mai tare, în sfârşit el îşi ridică capul în sus şi începu să urle. Sanda îl privi câtăva vreme cu milă. "Bietul câne! cum urlă! -zise ea înduioşată. Scormon, nu urla! -urmă apoi simţind că lacrămile îi vin în ochi. Cine ştie, poate a şi murit în cătănie. Bietul câne! Trei ani vor fi la toamnă de când l-au dus în cătănie. Şi mulţi mor în cătănie. Se zice că-i bate şi-i ţin cu mâncări rele. Vai d'amar! Nu se mai aude nimic de el. Despre alţii tot mai vine câte-o veste. Dar el n'are pe nimeni decât pe bietul acesta de câne, care piere de foame". La acest gând Sanda privi împregiur. Scormon era tupilat la picioarele ei. Ea începu să-l netezească. "Scormon! tu n'ai stăpân!" Scormon se ridică şi-şi puse labele pe genunchii ei privind-o în faţă. Sanda începu a-şi face mărturisiri. De trei ani, de când s'a dus Pascu, ea abia câte-odată şi-a adus aminte de el. Măcar numai să se fi gândit la el. Şi aşa nu se mai gândeşte nimeni altul în lume. Dar atunci când îl luase în cătănie, Sanda era încă tânără, de tot tânără şi nepricepută. Iar el totdeauna a fost bun cu dânsa. Când mergea la stână, iarna când şedeau seara la sfărâmat de porumb, şi primăvara, când oile începeau să fete, totdeauna el îi aducea pe cel mai frumos dintre mieii priori. Cine ştie? poate - el.. Da! de dragul ei ar fi fost gata să facă ori-şi ce. - Ar fi dorit să ştie, unde-i şi ce face şi cum e şi ce gândeşte, ar fi dorit să-l vadă şi numai să-i vadă.

Scormon se ridică cu labele pe umerii ei. Scormon! strigă ea înduioşată, apoi îi cuprinse capul şi îl sărută privind speriată împregiur ca să vadă dacă nu o va fi zărit cineva. După aceea se ridică repede, intră în curte, în casă şi iesi cu o bucată de mălaiu proaspăt. Scormon, ia, mănâncă! grăi ea întinzându-i bucata. Cânele începu să muşine mălaiul. "Mănâncă, Scormon, mănâncă! Sărmanul, cât e de slab: abia a mai rămas păr pe el. Mănâncă, Scormon!" Scormon apucă bucata cu sfială şi o puse între labe, iar fata se aşeză lângă el şi rămase privind cu mulţumire, cum cânele din ce în ce se îndeamnă mai tare la

mâncare. "Unde e Pascu,Scormon?" Cânele lasă bucata şi iarăşi începe a schia una. "A murit,ştiu c'a murit! cânele simte mai bine decât omul!"

Naica Martă se opri la portiţă şi stete uimită. Sanda şedea jos şi neteza un câne străin. - Ce faci tu,fată? "A murit,mamă! ştiu c'a murit! urlă cânele". - Cine-a murit? "Pascu! Ia,acesta e cânele lui". - Care Pascu? "Pascu,care era cioban". - Aha! îmi aduc aminte,bălanul! răspunse Naica Marta.Dar de unde ştii tu? "Urlă cânele,mamă.Să vezi. Scormon! unde e Pascu?"

Cânele,la intrarea Naicăi Martei se retrase şi făcu un cerc împregiurul femeilor.Acum se opri şi ridică capul în sus. "Unde e Pascu?" întrebă Sanda încă odată. Cânele începu iarăşi să urle. Muma şi fata stăteau privind cu înduioşare la cânele ce în limba lui se plângea de singurătate.

- Da,nu e a bine! grăi Naica Marta într'un târziu. Dumnezeu să-i ierte păcatele! Era băiat bun.Nu mai ştie nimeni să facă brânză cum o făcea el.Bietul câne,cum urlă!- Acum,când şi Naica Marta zisese că Pascu a murit,Sanda ar fi dorit să-i arăte că e cu putinţă ca el să nu fi murit.Cânele poate urla şi numai de dor să vadă pe stăpânul său.Văzând însă că şi mamă-sa îşi şterge lacrămile,ea o urmă în casă fără să-i vină a zice vr'un cuvânt.

Ceva mai târziu Sanda iarăşi măsură lungimea gardului cu firul în mână, ca şi când nu s'ar fi întâmplat nimic.Scormon era culcat la vârtelniţă purtând capul în urma fetei pe care şi-o alesese stăpână.Ea se apleca totdeauna când sosea la vârtelniţă,şi-l netezea,iar cânele se tăvălea desmierdat înaintea ei. - Bietul câne! Cum se bucură!- Numai în cealaltă zi dimineaţă se simţi urma zilei acesteia. - Ce ţi-e fată? o întrebă mamă-sa îngrijată. "Nimic,mamă". - Eşti galbenă ca ceara! "Nu ştiu!",zise Sanda mergând să dea mălaiu la câne. Şi din zi în zi Sanda se făcea tot mai tăcută,mai galbenă şi mai gânditoare.Îi plăcea să iasă seara afară,numai cu Scormon.Acesta peste câteva zile încetă a mai urla când îl întreba unde e Pascu,ci schiauna numai privind împregiur ca şi când l-ar aştepta.

Cine ştie? poate că nici n'a murit! îşi zise Sanda.Parcă-i spunea un glas tainic că el trăeşte;iar când auzea acest glas,parcă se temea de ceva. Şi de câte ori vedea pe Scormon,glasul răsuna în sufletul ei şi în răsunetul glasului se ivea frica. Peste câteva săptămâni,Naica Marta eşi cu o bucată de mălaiu. "Scormon!" Nimic. "Scormon!" Nimic. - Tu fată! ea'n vină,chiamă cânele cela!- Chiamă fata,chiamă muma,chiamă toti,dar e zadarnic.Astăzi,mâine şi poimâine: s'a dus Scormon.Cine ştie unde? "Păcat de cânele acela.Era bun la casă!",grăi Naica Marta. Sanda s'ar fi bucurat că a scăpat de el: însă îi părea c'a rămas satul pustiu.

Trei văi şi trei dealuri: cale scurtă'n tinereţe;cine o face în voie bună,a sosit la Măciniş,fără chiar să bea apă din isvoarele din cale.Jos în vale curge râul; mai sus,pe coaste,resfirat,se întinde satul prin holde şi grădini. Sus,pe culme,paşte turma în iarbă verde şi îndesată.Stâna e aşezată tocmai lângă cruce,de unde ochiul cuprinde amândouă văile.Un nuc bătrân şi stufos dă umbră păstorului. Berbecii sunt bătăuşi; mioarele sunt grase şi mieii sburdalnici: dar păstorul totuşi e tăcut.Zadarnic ia fluerul în mână; doina nu mai are farmecul pe care-l avea odinioară. - Scormon,ţine!- Scormon sare şi se repede între berbecii care se bat în capete,despărţindu-i pe şapte în şapte părţi,apoi rămâne stând cu capul ridicat,ca să vadă dacă lupta e sfârşită.Iar când vede că toţi pasc,latră încă de câteva ori,ca semn al privigherii sale,şi se întoarce încet lângă stăpânul său.Aci se întinde,îşi pune capul pe labele de dinainte şi rămâne urmând cu ochii săi mişcările lui Pascu.Din când în când ciuleşte,tresare,ridică capul,ori mormăe parc'ar fi simţit ceva neprielnicios. Pascu nu-l vede.El se simte singur.Câtă vreme a fost în cătănie,adeseori şi-a adus aminte de el.Muntele,turma şi Scormon au fost prietenii din revărsatul tinereţelor lui.Acum însă,de când a sosit acasă,parcă e sătul de traiul de mai nainte.De patru săptămâni îşi paşte turma şi încă nu şi-a botezat chiar nici pe berbecul ce poartă clopotul cel mare.Poate cu vremea -cu zilele lucrurile iarăşi vor intra în firea lor de mai nainte.

Scormon ridică capul,se ridică de tot,priveşte ciulind în vale,apoi ca lăsat din puşcă se duce peste gropi şi tufişuri în jos. - Unde,păcate,se duce cânele aşă? Scormon,Scormon!- Scormon n'are vreme să stea de vorbă. Pascu se ridică şi priveşte în urma lui. Din vale şerpueşte albă şi netedă poteca îngustă.Jos,unde se pierde în dosul spinişului îndesat,Pascu vede o femee venind grăbită în sus.Scormon merge drept la ea,apoi joacă împregiurul ei,se tăvăleşte,latră,sare pe ea şi iarăşi ia calea înapoi până la Pascu. "Ce-i Scormon? Cine e aceea?"- El ar spune,dac'ar şti vorbi.Dar schiaună,sare,latră şi iarăşi fuge la Sanda,şi dela Sanda la Pascu şi dela Pascu la Sanda,cale tot mai scurtă,până ce nu îi poate vedea faţă în faţă.

Sanda se oprește cu obrajii aprinși înaintea lui Pascu. O,dacă n'ar fi plecat,dacă n'ar fi venit,dacă n'ar fi aici! Pascu o vede și-și aduce aminte de ea. Da,e Sanda lui Badea Stan. Parc'o vede acum tot cum era atunci. Parcă e -ferească Dumnezeu- cum! Ar voi să-i spue o vorbă,dar nu o găsește tocmai de aceea. - Mi-a spus Florea lui Butuc,c'ai venit acasă! grăi Sanda înăbușită. Pascu abia putu să o audă. "Da! am venit acasă.Și Florea a venit acasă -răspunse el căutând vorbele. Am o turmă frumoasă.Patru-zeci și șase de berbeci,o sută șase-zeci și două de mioare și opt-zeci de miei". - Frumoasă turmă! "Și iarba e foarte bună,să zici că-i pagubă să pască oile în ea. Ia! berbecele cela e al meu: simbrie.Să ți-l arăt". El pleacă înspre turmă și Sanda în urma lui,iar Scormon,adunând turma,înaintea lor. - E grasă turma. "Foarte grasă.Așa turmă n'am avut încă.Vezi aceea și aceea și berbecul cela și celălalt,- urmă el arătând oile resfirate.Am tot la zece una".

Sanda umbla în urma lui,privindu-l furișat,iar când el stete locului și se întoarse la ea,amândoi rămaseră ca în cea dintâiu clipă a întâlnirii lor.

- Eu mă duc acasă! zise Sanda cu glas tremurător. "Te duci acasă?"

- Da! mă duc! răspunse ea plecând. Pascu plecă în urma ei.Acuma se opri Sanda. "Dar unde ai plecat?",o întrebă Pascu. - Am fost numai iao'așa! "Ce duci în cârpă?" Sanda privi la cârpă,apoi la Pascu.Ochii începură să i se împăinjenească.Scormon văzu cum o lacrămă se strecură în jos pe obrazul ei,și începu să schiaune,văzând c'acuma nu e bine. - Ți-am adus niște struguri! zise ea fără ca să-și șteargă lacrăma. Sărmanul a venit la noi. Mai departe nu putu vorbi. Nu știu ce,nu știu cum.. Pascu se simți că nu se mai știe.. Fără de a putea să-și dea seamă în ce chip,el se trezi că îmbrățișează pe Sanda. Scormon privia neclintit la ei.

In toamna viitoare,peste trei dealuri și trei văi,în umbra unui teiu era o trochiță. Scormon e culcat lângă ea și privește în tăcere cum copilul se joacă cu mânuțele lui,bombănind vorbe de tainic înțeles.

Ioan Slavici

STIHURI DE ABECEDAR

Domnul a chemat odată
Arborii la judecată,
Ca să vadă ce rod are
De cu vară fiecare,
Că,de când nu mai gustase
Roadele,se'nstrăinase.

-"Iți e de-a mai mare dragul
De frumos și'nalt ce-i fagul.
Uriașule ce ești,
Spune nouă ce rodești".

Cât e de fălos și tare,
Fu jignit de întrebare
Și,uimit că-i cercetat,
S'a gândit,s'a căutat..
Scoase dintr'o hârtioară
Un crâmpei de cuișoară.
-"Ce nimic la ce zăplan!..
O să mai aștept un an.
Și de-o fi iar de pomană
Te voi face buruiană".

-"Dar stejarul? Să-și arate
Vârfurile'ncununate.
Ține cerurile'n brațe
Vrea de stele să se cațe,
Lumea'ntreagă s'o cuprindă,
Rodul tău?" -"Un sfârc de ghindă".

-"Mi se pare că gorunii
Sunt cam neamuri cu păunii..
Numai umbră'n codrii mei
Și nici ea nu dă din ei.
Umbra n'are rădăcină
Și-i țărână de lumină.

Se muncesc de-o veșnicie
Și-au rodit o gămălie".

-"Unde-i bradul că nu vine?"
-"Auzi și-i e rușine".
Bradul iese înainte,
Drept în sfintele-i veștminte.
-"Atât faci,sfinția ta,
Mânătărci de mucava?"

-"Plopii-astupă zările
Și adună ciorile.
Nu știu salcâmii ce vor
A păzi cu ghimpii lor.
Salcea,păcatele mele,
Face moțuri și nuiele.
Barem dudul face dude,
Ia,niște burice ude,
Dar dă schitului un pic
De miere și borangic".

Folosind atunci prilejul,
Iată-l că sosi și vrejul,
Nechemat,cum a putut,
Și,târîș,a străbătut
Spinii,pirul,praful moale,
Cu dovleci de opt ocale.

-"Am adus niște urcioare,
Luați-mi-le din spinare.
De când mi le-am aninat
De grumaz,m'au deșelat.
Nu sunt,Doamne,prea puține
Și,cum vezi,îs toate pline.
Le-aduc,hăt! din Sucevița
Și n'am rupt nici cobilița".

Tudor Arghezi

D E T O A T E

&& Radio BBC a cerut generalului ANDERS un mesagiu către Polonia robită, la moartea lui Stalin. Declaraţia -spune un reprezentant al guvernului leşesc în exil- a fost însă respinsă, căci eroul rezistenţei polone spunea în ea că Stalin a fost "cel mai asasin dintre toţi tiranii şi din toate timpurile", şi că "moartea sângerosului tiran apropie ziua liberării Poloniei".

Negreşit, Anglia, care a imaginat şi sistemul de a aproviziona cu arme pe cei ce-i asasinează proprii soldaţi în Corea, nu-i la prima "subtilitate" politică; altfel cum făcea să piardă bunătate de imperiu?..

&& Moartea "celui mai bun şi mai iubit prieten al poporului român.. a sguduit adânc întregul nostru popor", asigură GHEORGHIU-DEJ, subliniind hotărîrea acestuia de "a cimenta prietenia veşnică şi de nesdruncinat cu Uniunea Sovietică". Ce-o fi trebuind să mai cimenteze un lucru deja.. veşnic?..

&& FOAIA POPORULUI din 23 Ian. (p.2), e de părere că dacă omenirea va scăpa de bolşevism, trebue să mulţumească Evreimii Internaţionale, a cărei "putere de luptă împotriva răului e neînchipuit de mare".

Faptul îl remarcă şi ANALELE POLITICE (II,1,2), reproducând la p.49 din "Jewish Cronicle", 1919: "De mare importanţă este acum existenţa însăşi a bolşevismului, faptul că atâţia Evrei sunt bolşevici şi faptul că idealurile bolşevismului coincid în multe puncte cu cele mai înalte idealuri ale iudaismului". Publicaţia d-lui ŞEICARU mai citează şi din revista organizaţiei masonice evreeşti "Bnai Brith": "Funcţiunea evreului este să fie interpretul Rusiei Sovietice în lume şi al lumii în Rusia Sovietică".

Intr'adevăr, lupta evreimii "împotriva răului", dela Marx, Engels, Bela Kuhn, Rosa Luxemburg, Kamenev, Zinoviev, Radek, Gheller, Ghellerter, Troţki, Litvinov, Rakovski, etc., etc., etc., - la Slanski, Ana Pauker, Ehremburg, Fuchs, Rosenberg, Rakosi, Greenglass, Kişinevski, etc., etc., etc., - e bine cunoscută; împotriva fructelor ei veninoase luptă astăzi doară întreaga omenire!..

&& BIRE din 15 Febr. (p.1), spune că "în regiunea Muscel, din cauza lipsei de mijloace şi a iernei grele ce bântuie, o mare parte din punctele de reper ale rezistenţilor din Munţii Apuseni au fost desfiinţate". - Câtă vreme lasă Muscelu'n România (fie şi'n Munţii Apuseni..), în loc să-l mute în Balcani, sau prin munţii Samariei, încă nu-i rău..

- La p.6 se vorbeşte de arestarea a 1300 de episcopi ortodocşi români! - şi trebue să recunoaştem că lucrul e destul de grav..

- N° din 1 Martie, p.3, ne aduce o veste deadreptul senzaţională: la Tel Aviv ar fi apărând o gazetă "Adevărul", scrisă de "un grup de ziarişti români": Aşa dar, nu-i adevărat că bolşevicii dela Bucureşti dau viză de ieşire numai la evrei..

&& Cu perspicacitatea ce-l distinge -ajutată, în cazul de faţă, de un anumit zel-, d-l prof. ISOPESCU a reuşit să observe încă din Oct. 1952 că VATRA din Nov. 1951 e contra Vaticanului. Textul care a ofensat catolicismul d-sale e următorul: "In INDREPTAR n°10-11, p.4, citim că, la 2 Septembrie, 'la biserica Sf. Ioan din Detroit, mons. Vasile Marchiş, împreună cu preoţii I. Spătariu, G. Pop, L. Puşcaş şi G. Mureşan, a oficiat Sfânta Lithurghie pentru episcopii, preoţii şi credincioşii uniţi care îndură prigoana bolşevică'. Credem că mai multă.. generozitate n'ar fi mâniat deloc pe Dumnezeu şi ar fi mai astupat puţin din şanţul ce separă nişte bisericuţe create numai de meschinăria omenească ("Pe Iisus unul -va spune prof. univ. D. GAZDARU în CUGET ROMÂNESC, II, 4-6, p.232- ambiţiile personale ale ierarhilor l-au împărţit în două la anul 1054"): ce-ar fi fost dacă iluştrii clerici se rugau pentru toată creştinătatea, ba chiar pentru toată lumea, care, alături de uniţi, "îndură prigoana bolşevică"?

Acest text, după cum scrie profesorul din Roma unui amic comun, constituie o "groaznică, nemaipomenită ofensă la adresa bisericii unite, ofensă ce numai comuniştii aduc catolicismului"; noi l-am reprodus spre a da putinţa cititorilor să aprecieze atât inteligenţa d-lui Isopescu cât şi păcătoşia noastră.

&& Calendarul SOLIA spune la p.64 că Sf. Petru e "piatra pe care Cristos a zidit biserica". Acest punct de vedere catolic, afirmat de o publicaţie ortodoxă, trebue încadrat în lăudabilele eforturi de unire a bisericilor.. Altfel ortodocşii învaţă că "prin piatra, pe care Mântuitorul zice că va zidi biserica sa, nu se înţelege Petru, căci atunci ar fi trebuit să zică: 'Tu eşti Petru şi pe tine voi zidi biserica mea'. Prin piatră, unii din sfinţii părinţi au înţeles pe Mântuitorul însuş, care se numeşte adeseori în Sf. Scriptură 'piatră'. Alţi sfinţi părinţi au înţeles prin piatră credinţa mărturisită de Petru în dumnezeirea lui Iisus Christos, iar alţii pe toţi apostolii. Nici un părinte

bisericesc nu înţelege aceste cuvinte aşa cum le înţeleg romano-catolicii",- sau cum începe să le înţeleagă,acum,episcopia ortodoxă a P.S.Trifa; dar Ioan Mihălcescu,din al cărui"Manual de Teologie Dogmatică"(ed.II,Bucureşti,1920, p.213)am extras punctul de vedere ortodox,a fost doar un biet mitropolit al Moldovei şi decan al Facultăţii de Teologie din Capitală,chiar dacă doctoratele sale erau întru câtva mai autentice..

&& In cuvântarea ţinută la Madrid de marea zi a unirii naţionale,pr.MIRCEA a spus că"dela 1 Decemvrie 1948,dată la care regimul comunist a suprimat Biserica română unită,sărbătoarea de 1 Decemvrie este şi o zi de doliu,la care participă,deopotrivă,credincioşii conştienţi ai celor două Biserici româneşti" (INDREPTAR,Dec.,p.3).- Nu credem că cea mai mare sărbătoare a neamului românesc: ziua unirii naţionale,poate fi umbrită de ceva,- şi cu atât mai puţin de amintirea.. reunirii bisericeşti! Ortodocşii,dacă sunt convinşi de justeţea căii lor,- departe de a fi în"doliu",nu pot decât să se bucure de revenirea în rânduri a"fraţilor separaţi". Nu trecerea la ortodocşi poate constitui o umbră,ci felul cum s'a făcut: cu sila; dar dacă pr.Mircea îşi cercetează bine amintirile din seminar,poate mai descoperă şi alte cazuri de convertiri cu sabia..

&& Citim în INDREPTAR(III,1,p.4),cuvântarea cardinalului RUFFINI din Palermo,cu ocazia comemorării centenarului morţii lui Bălcescu,- unde elogiază pe cei ce"au preferat să-şi piardă slujbele civile,au preferat să fie duşi la închisoare mai bine decât să renunţe la credinţa strămoşilor",pe"eroii ce-au răspuns cu tărie: mai bine murim decât să ne lepădăm".

Nu ştim cum se vor fi simţit unii din oaspeţii de faţă.. Dar mai interesant e că Eminenţa Sa a pomenit la un moment dat de marele nostru Bălcescu, "creştin şi catolic"! Cine şi-o fi permis să-l informeze aşa de rău? Cine-o fi simţind nevoia,întocmai ca adepţii religiei lui Marx,de predecesori iluştri?..

&& SOLIA din 15 Februarie se ocupă de fraţii trecuţi la catolicism,cari"părăsesc biserica poporului român în momentul în care el nu le mai poate asigura o existenţă aşa cum ei o doresc.Nu le mai dă posturi cu pâine caldă şi nici bursele grase de odinioară.. Se pune însă întrebarea: Este o biserică pe linia lui Hristos şi pe calea simplă a moralei laicilor,când ajută cu un blid de linte în schimbul credinţei? Ce va crede mâine poporul,astăzi fără posibilitatea de a vorbi,când va afla că o instituţie pusă în slujba lui Hristos i-a ademenit copiii înfometaţi şi zgribuliţi?"

&& "Partidul are mijloacele sale de a păstra această lume.Omul mediocru, în multe cazuri vechi luptător,omul care prins de mecanismul în care a trăit zeci de ani e ca un orb incapabil să se orienteze şi să justifice o raţiune de viaţă şi de muncă,este creatura cea mai uşor de manevrat a aparatului de partid; partidul îl întreţine,pentru partid şi-a abandonat rosturile,partidul i-a creat o lume,i-a format în jur o atmosferă ce-l absoarbe total şi-l izolează,în acelaş timp,de restul omenirii,de existenţa normală a milioanelor de oameni şi de normalele relaţii sociale;partidul l-a învăţat puţinul ce ştie şi i-a dat şi-i dă senzaţia de a fi"cineva";partidul ştie totul despre el;foarte adesea are în mână dovezile"păcatelor"lui mari şi mai puţin mari, dovezi ce totdeauna pot constitui un instrument de şantaj la momentul oportun;partidul îl"posedă",dacă putem spune aşa,căci încetul cu'ncetul a pus stăpânire pe el aproape fără să-şi dea seama,ne mai lăsându-i nicio autonomie de viaţă familiară,de atitudini,de resurse materiale,de cel mai mic gest independent".- Revista CANDIDO(15 Febr.),din care extragem cele de mai sus, are grijă să precizeze că se referă la partidul comunist; altfel,am fi putut jura că-i vorba de brigada d-lui Sima..

&& D-l SIMA arată tot dispreţul pentru camerii săi"de credinţă",când reproduce în VESTITORII(Febr.,p.1-2)cuvintele lui Mişu Polihroniade: "Un animal, dacă se frige odată cu focul,fuge toată viaţa de el.Să fim oare atât de lipsiţi nu numai de inteligenţă,ci chiar de instinctul de conservare pe care-l are ultima dintre fiinţe,încât să nu înţelegem nimic din trista poveste a trecutului?" Ba bine că nu!

"Mihail Polihroniade -continuă"comandantul"- n'a mai trăit să adauge noi fapte convingerilor şi tezelor sale". De ce n'a mai trăit,d-l Sima evită să spună. Secret profesional?..

&& D-l Gh.V.BUMBEŞTI spune,în"Cerul era putred"(p.42),că"pe malul celălalt, un copil sârb păştea câteva oi pe colinele joase,încă verzi; ne aflăm la sfârşitul primăverii".Care va fi ajutat,sperăm,la uscatul ierbii..

R.C.

DORURI ŞI NECAZURI (Fragmente de scrisori)

A.-Italia: Aici,ca la orice spital.Găsesc în Vatra articole oportune şi interesante,ca"Ceva despre Unire"(e veşnica noastră rană,ce aminteşte o dragoste.. pierdută într'o mare de desiluzii).M'a impresionat profund şi gestul faţă de Olandezi,căci vă cunosc prea bine lipsurile.Dacă e posibil,trimite-mi te rog,cu Vatra pe Martie,"România" şi"Libertatea"dela Madrid..

V.-St.Unite: Nu exprim nicio părere despre Vatra,că n'aş reuşi decât să repet pe alţii şi să vă perii.Totuş,o mică observaţie:aţi publicat un mic pasagiu din mesajul regal de Anul Nou: poporul român ţine mult"să se culce liniştit şi să se scoale fără teamă";mă rog,nu credeţi că locul acestor spuse ar fi fost la"pagina humoristică"? Nu înţeleg apoi ce-aveţi cu jidanii: din 1945 încoace au fost ucişi milioane şi milioane de oameni,şi n'a păsat nimănui nimic.I-a pus dracu pe Ruşi să omoare şi 9 jidani? Ei bine,tot senatul american a sărit în sus,că se face crimă împotriva umanităţii.Vedeţi dacă jidanii ne sunt de folos?.. In curând voi fi prezent şi cu abonamentul..

T.-Franţa: Mitică mi-a scris.. Îi merge rău săracul.A ajuns pe mâna medicilor,cari îi întind şira spinării cam cum o făceau comisarii pe la noi;noroc că are experienţă,altfel ar da de dracu.Dacă avea mai mult cap,se dădea pe mâna Brigadirilor şi nu a doctorilor,cari sunt sigur că-i îndreptau spinarea mai în grabă,mai radical şi fără cheltueli şi pierdere de timp..

T.-Canada: Parohia"Sf.Cruce"merge bine.La 8 Martie a ţinut Adunare Generală şi şi-a ales Epitropia,Consiliul parohial pe 1953 şi Delegaţii în Congresul Bisericesc.Atmosferă de înfrăţire şi entuziasm.Ne-a ajutat Dumnezeu ca numai în 3 luni de activitate,dela 5 membri cu câţi am început,să fim astăzi circa 50 şi să adunăm la un loc oameni care până mai ieri ne bârfeau şi ne loveau.Astăzi,alături de noi,se ostenesc pentru Biserică şi văd că nu avem nimic de împărţit şi că în rândurile celor ce voesc să muncească pe Ogorul Domnului e loc pentru toată lumea..

P.-Elveţia: Am văzut în Vatra că duceţi lipsă de o icoană cu caracter ceva mai puţin rusesc decât cele ce se găsesc.Vă alătur această reproducere după o icoană ce se găseşte în muzeul de artă românească din Ticino.. Mulţumiri şi felicitări pentru ţinuta revistei..

G.-Franţa: Dacă în sufletele fraţilor noştri mai licăre o leacă credinţă străbună,nu se datoreşte preoţilor şi teologilor,ci zestrei cu care a pornit fiecare la drum şi din care tot sclipueşte cu economie;dar de unde iei şi nu mai pui,de! se termină odată.Datoria noastră ar fi ca pe orice cale să le mai punem din când în când câte ceva în trăistuţa sufletului..

H.S.nu poate concepe că biserica merge şi fără amestecul lui.Are această boală şi nu ştiu cum se va vindeca.Este ca Moş Cădare dacă l-ai cunoscut;de câte ori îl întâlneşti,el nu-ţi vorbeşte de ruşi sau altceva,ci.. de năvala turcilor:"de ruşi scăpăm noi cum scăpăm,dar când or veni turcii s'a terminat!" Aşa şi H.S. Dureros că se găsesc oameni cari ai crede că e ceva de capul lor, să se lase ameţiţi de "d-ta eşti o valoare şi punem toată nădejdea în d-ta", etc. Sunt oameni cari nu pot cântări actele şi evenimentele decât în legătură cu beneficiile personale.De aceea o lămurire nu poate veni curând.Lupta va fi încă lungă şi grea.Un început neaşteptat s'a pus prin Vatra;în ea văd singura tribună de unde se poate striga adevărul;şi va trebui să continuie fără preget şi menajamente..

M.-Argentina: Prezentul număr,probabil pentrucă-i de Crăciun,l-am găsit mai potolit,mai puţin dinţos.Păcat,pentrucă ceeace mă delectează cel mai mult în proza voastră e sarcasmul,muşcătura,veninul.. Credinţa mea e că după moartea Căpitanului şi,mai cu seamă,după dureroasele despărţiri survenite în Germania şi,din nefericire,continuate şi adâncite în exil,ortodoxia legionară a rămas fără Papă.O parte(importantă,cred eu)din patrimoniul nostru doctrinar se află depozitată la Horia Sima.Alta,la Papanace.Alta(mai ales aspectul. ca să zic aşa,sufletist),la Badia Gârnează.In acest interregn deci al doctrinei,este permis,am impresia,ca să-şi dea şi militantul de bază cu ideia.Cum avem o sumedenie de organe de presă,nu mi se pare inutil ca într'însele să desbatem o gamă întreagă de idei,în nuanţe varii,atâta vreme cât nu depăşim cadrul gândirii Căpitanului.Ce facem,de fapt,fiecare dintre noi? Scoatem corolare din gândirea Căpitanului,o glosăm cu mai mult sau mai puţin noroc în găsirea argumentelor şi încercăm să ghicim cum ar fi nuanţat-o el pentru a o adapta la noile situaţii.Acest fel de a proceda nu mi se pare heterodox atâta vreme cât va dura schisma. Ba mă întreb chiar dacă unirea între legionari nu va fi facilitată prin existenţa mai multor grupuri(în fond asemănătoare)de"doctrină",decât prin cristalizarea rigidă a sensibilităţii noastre în jurul a doi poli ireductibil opuşi.Tendinţa ce se deseneazâ deocamdată

îmi pare totuş a fi către polarizare.Nu pot decât s'o regret.Şi în ceeace mă priveşte,în micul meu sector de influenţă,să continui a ignora toate manevrele de radicalizare şi a favoriza tot ceeace poate contribui la reducerea asperităţilor,la estomparea unor diferenţe ce nu's,de cele mai multe ori,decât imaginare..

De lămurit nu ne vom putea niciodată lămuri prin polemică,ci prin discuţii frăţeşti sau certuri(tot frăţeşti)între patru ochi.. Departe de mine intenţia de a-ţi sugera sfaturi.N'am nici căderea,nici dorinţa.Şi dispariţia tonului caustic al Vetrei m'ar afecta.Cred că răul pe care-l face Legiunii e răscumpărat de serviciul adus,prin talentul vostru,meşteşugului gazetăresc şi păstrării limbii româneşti,pe care puţini o mânuiesc cu dragostea şi priceperea voastră.Şi chiar răul adus Legiunii nu cred să fie mare.În definitiv prezentaţi privirii legionare,uşor tentată să scruteze numai peste veacuri, şi să se umfle într'o infatuare adesea fără obiect,oglinda deformată a ironiei dacă nu a obiectivităţii cu orice preţ.Şi din când în când contemplarea propriei noastre caricaturi nu ne face rău.Dacă VATRA ar fi putut apărea în timpul guvernării noastre,cred chiar că ne-ar fi făcut mult bine.. Am certitudinea că deşi umblăm pe drumuri paralele,ne animă aceeaşi credinţă legionară şi aceeaşi dragoste pentru Căpitan şi Ţară.

V.-St.Unice: Trimit 10 dolari pentru revistă.Sper pe viitor să fiu mai punctual. Continuaţi lupta începută,căci e dreaptă şi în spiritul Legiunii noastre.Abilii,de cari amintea Căpitanul la şedinţele de noapte de pe malul Mării,au jucat destul pe mormintele martirilor legionari.Căpitanul a prevăzut şi posibilitatea asta.Ce s'ar întâmpla dacă v'aţi apuca de gazetărie în stil mai mare,scoţând o revistă de anvergură într'o limbă apuseană,în care să fie discutate nu numai problemele legionare? S'o scoatem cu orice sacrificii şi să bombardăm cu ea toţi potentaţii apusului,pentru a-i lămuri asupra realităţilor româneşti şi pe ici pe colo şi legionare.M'am gândit la asta încă de multă vreme,văzând că purtătorii de cuvânt ai ţărilor occidentale cred toate bazaconiile lui"Bire","Nation Roumaine",etc.

Am căutat într'o zi la biblioteca locală un cuvânt uitat,în enciclopedia britanică;dând şi peste numele poetului nostru naţional Mihai Eminescu,m'am bucurat enorm şi am început să descifrez slovele englezeşti.Ce să credeţi? Se afirmă categoric,nici mai mult nici mai puţin,că Eminescu e de origine turcă-tătară! Vai,ce-am mai înjurat lumea ambasadorilor noştri culturali dinainte şi de după război.Mai bine m'ar fi pălmuit cineva public decât să fi trăit momentele acelea! Pe de altă parte,nemţii au început să desgroape morţii dela 23 August 1944,susţinând că noi suntem un neam de trădători,etc.

Oare,de ce intelectualii noştri,pentru instruirea şi traiul cărora pălmaşul nostru a asudat destul,nu-şi fac datoria? Eu sunt un muncitor oţelar, nu am nici pana şi nici autoritatea lor..

P.-Austria: Păcat că nu aveţi posibilitatea de a scoate Vatra tipărită,şi că n'aveţi mai mult timp liber,să vă ocupaţi numai de ea,căci ar putea deveni cea mai bună revistă românească din exil.. Scrisoarea publicată din Canada e un exemplu,printre multe altele.Necazul e că după ce oamenii s'au trezit la realitate şi doresc să se angajeze pe un drum pur românesc,fără a servi pe X sau pe Y,ci cauza neamului nostru ameninţat de pieire,nu se trece la organizarea pe teren a celor rămaşi neîntinaţi de blestemăţiile comise de cei ce-au abuzat de bună-credinţa tuturor,folosind idei generoase pentru scopuri meschine. Peste tot am întâlnit oameni care văd realitatea,înţeleg c'au fost înşelaţi,şi,în numele unor principii sfinte,prin excrocherie au fost duşi pe un drum opus celui dorit iniţial;ei doresc să se încadreze pe o linie naţională de luptă,dar lipseşte organismul care să-i încadreze şi mănunchiul conducător.Din această cauză,şi în virtutea inerţiei,mulţi -fără voia lor- se mai bălăcesc în apele simiste sau creţeniste. Trimit una sută schilingi..

I.-Canada: Voiam să nu se publice nu din laşitate,sau că mi-ar fi frică de cineva.Când am plecat de-acasă,n'am plecat pentru"galoane";fiind de peste hotare,nu mă înspăimântă nici gândul că întorcându-mă acasă aş scăpa ceva"poziţii".Singurul considerent e sentimentul de camaraderie faţă de cei cu cari am fost împreună ani de zile şi cari mai gândesc şi simt ca mine odinioară.. Tovarăşul meu de muncă admiră pe Căpitan şi generaţia Lui(mai puţin generaţia noastră!),găseşte însă utopic realizarea în massă a"omului nou" şi realizările sociale pe plan legionar.. Am primit zilele trecute"Libertatea",mai bogată ca alte dăţi şi cu articole bune,afară de unul:"30 Nov.1938".Eu cred că aceasta e o zi de comemorare şi nu de elogii şi demagogie:se scrie despre Căpitan,realizările Lui,despre Legiune în general,nu despre"noi".Despre noi se poate scrie la 24 Iunie,8 Noembrie: despre angajamentul şi datoria ce o avem,- şi nici atunci în formă de elogiu exagerat..

S E M N A L Ă R I

&& N.ARNĂUTU - Noi şi Ruşii,editura"Cuget Românesc",B.Aires,1953.- Dedicată"generaţiei de jertfă,care a căzut luptând contra comuniştilor şi contra străinilor invadatori",cartea cuprinde tot ce ar fi trebuit să ştie cercurile noastre conducătoare înainte de a vinde ţara Ruşilor.Modest,pe cât de devotat cauzei patriei,căreea-i jertfeşte din puţinul unei lefi de pribeag,autorul atribue lucrării un simplu scop de popularizare a datelor istorice şi a argumentelor potrivite pentru combaterea secularului imperialism rusesc.

De prisos să spunem că obiectivul a fost atins şi depăşit: documentarea istorică,de când Muscalii au ajuns la Nistru,şi analiza logică duc la concluzia că duşmanul de moarte al insulei latine din răsărit a fost mereu,de două secole şi jumătate încoace,imperialismul rusesc.Cine n'a văzut acest lucru, -ca,bunăoară,guvernanţii noştri dintre cele două mari răsboaie- a fost ori orb ori n'a voit să vadă,interesându-l mai mult arginţii Iudei. "A lupta în unire cu Rusia -scria deja Eminescu- este un act de sinucidere". Cum s'a dovedit acum câtiva ani,după trădarea dela 23 August.

&& VIITORUL NOSTRU,Paris,I,1 şi 2(Nov.-Dec.1952),redactat de S.PODOLEANU, fost gazetar comunist,ca René Théo,şi ca acesta dat afară din partid când n'a mai trebuit.- Despre"pagini lunare evreeşti"ca acestea,adică la fel de obrasnice şi cu tupeu caracteristic,iată ce scria încă din anul 1885,în "Voinţa naţională",Caragiale,care nu trecuse prin şcoala rasistă a Gărzii de Fier: "Citind acele foi cineva,care n'ar fi cunoscut situaţia Evreilor în raport cu Statul român,ar fi crezut că aceşti Evrei sunt aci poporul autohton, locuitorii străvechi ai acestor ţări,şi că Românii sunt nişte cuceritori de curând tăbărîţi aci,contra cărora se ridică o formidabilă luptă de revendicare a poporului autohton,întemeiată pe un netăgăduit drept istoric.S'a aruncat asupra Statului şi naţiunii române,prin acele foi,fără nicio sfială,tot veninul şi ura mozaică,tot clasicul foetor judaicus.Naţiunea română? Incultă, intolerantă şi stupidă; Statul român? Stat asiatic,inuman şi barbar.. Iată dar nişte copii pribegi ai pământului -atât de bogat în deosebite speţe de târâtoare necurate şi veninoase- goniţi de aiurea,şi primiţi aci la adăpostul celei mai largi ospitalităţi,maltrataţi aiurea ca vite şi prosperi aici între noi,calomniând poporul nostru,batjocorind naţiunea noastră şi conspirând contra liniştii şi siguranţei Statului român".

Ar avea curajul d-l Podoleanu,devenit pe neaşteptate paladin al lui Caragiale,să reproducă aceste cuvinte ale marelui comediograf? Trebuie să ne mărturisim totuş,cu riscul de a fi lapidaţi,simpatia pentru Cilibi Moise,evocat în primul număr al revistei: Evreu sărac,de spirit,care nu făcea gazetărie semnând Matei Basarab,ci se mulţumea să vândă mărunţişuri,nu otrăvuri comuniste,- şi nu-şi vâra nasul în treburile poporului român,cu impertinenţa labinică sau podoleană..

&& LIBERTATEA,Madrid,II,15-20(Sept.1952-Febr.1953).- În revista domnului IASINSCHI,care a avut marea cinste de a fi promovat locţiitor al"comandantului",a început să scrie şi d-l Horia SIMA: va da faliment"Libertatea"? Articolul"Selecţiunea în democraţie" e totuş judicios,deşi pare greu,dacă nu imposibil,a concilia,în acelaş partid,"sarcina de a recruta o masă electorală" cu"misiunea de a fi făuritor de elită".Dar se ştie că profesorul dela Brad, în dorinţa de a reapărea,fie şi în penumbră deocamdată,pe scena politică,e dispus la orice acomodament,şi dialectica îl ajută să treacă uşurel,ca un fulg,peste oricare incompatibilitate. "Locotenentul Comandant"se ocupă cu comemorările,- şi scrie frumos,referindu-se la uciderea Căpitanului,despre "fapta demonilor,care au întunecat faţa României acum 14 ani". În afară de Ilie VLAD,a cărui"Cronică externă"dovedeşte bogată informaţie şi vederi largi, revista mai adăposteşte şi scrisul d-lui Vasile POSTEUCĂ: poetul bucovinean, după consideraţii pe cât de juste în sine,pe atât de suspecte în aluzii -"omul nou" sau"petrinic" al d-lui Sima,politist printre camarazi şi urlător la toate răspântiile"Trăiască şeful!",cu decoraţii şi noi titluri,e tot ce poate fi mai departe de idealul codrenist-, vorbeşte,cu talentul şi adâncimea ce i se recunosc,în ciuda unui limbaj care şi-a trăit traiul,despre"biruinţa iisusiană",care este şi biruinţa lui Codreanu şi a lui Moţa,a miilor de căzuţi legionari,pentru o cauză ce stă la antipozii simismului.- Remarcabil,procesul intentat"monarhiei parlamentare"româneşti,cu miile sale de abuzuri,prilejuite de o"clasă conducătoare totdeauna coruptă şi inconştientă".

&& Se înmulţesc,în viaţa exilului nostru,publicaţiile cu caracter în prevalenţă religios.Ultima,dar numai în ordinea de timp,este TROIŢA dela Toronto (Canada),"foaie de mărturisire ortodoxă şi românească",redactată de"theologul"

Nicolae T.TĂNASE. Scrisă cu nerv şi suflet, revista, ieşită în Dec., se pune pe linia celei mai sănătoase tradiţii a neamului, rămânând totuş în actualitate cu polemici şi luări de poziţie hotărîtă contra comitagiilor şi a grupului simist din Canada, aliaţi oridecâteori trebue împiedicată o treabă românească, precum şi împotriva refugiaţilor îmburghezîţi, plecaţi cu gânduri f.belicoase din ţară, încurcaţi mai apoi ori în planuri mărețe de "farmer" american ori, şi mai prozaic, "în fustele vreunei Eve canadiene". Cu un cuprins din cele mai variate între foile exilului, mimeografată în condiţii excepţionale, "Troiţa", în afară de o "Tribună liberă" şi o pagină distractivă, a mai început să publice, pe note, şi cântece populare româneşti: fapt pentru care merită recunoştinţă.

Tot în Canada, la Hamilton, continuă să apară, în formă pe cât de modestă pe atât de simţit românească, sub direcţia păr.Gh.FREDA, CAIETE DE MĂRTURISIRE ORTODOXĂ, acum în al IV-lea an. Şi pentru a rămâne între "schismatici", mai amintim, pe lângă SOLIA Episcopiei ortodoxe din Statele Unite, care iese de 18 ani la Cleveland, cu o fizionomie a ei particulară, iar, mai ales în ultima vreme, cu editoriale şi cursive meditate: CREDINŢA dela Londra, "foaia bisericii ortodoxe române Sf.Împăraţi Constantin şi Elena"; DANS L'ESPRIT ET LA VÉRITÉ, "bulletin pour les chrétiens orthodoxes des pays de langue française", care se publică la Paris, lunar, cu caracter strict teologic, şi unde nu lipsesc informaţiile despre situaţia bisericii ortodoxe române, fie sub comunişti, fie în exil (din ultimul număr aflăm, bunăoară, că lângă Ploeşti, într'un lagăr special, se află internaţi 500 de preoţi ortodocşi ce-au refuzat să asculte de ordinele lui Justinian); şi BUCIUMUL, "publicaţie religioasă, naţională, a bisericii ortodoxe române Sf.Arhangheli din Paris", acum la al 8-lea număr, - căruia-i suntem datori, cam de mult, cu un răspuns la doctul articol despre "emigranţă" şi "emigraţie", provocat de o notă din VATRA, II, 11. Cum studiul tânărului şi bătăiosului filolog, care este d-l Alphonse JUILLAND, ridică o sumă de probleme interesante, pe care nu le putem trata aici, ne mulţumim deocamdată să-i observăm că, poate, punctul de plecare al d-sale este eronat: întrucât, bine-rău, cuvântul "emigrant", ca şi în alte limbi de altfel (italiana, de pildă), desemnează, în vorbirea obişnuită, nu pe cine e "pe cale de a emigra" sau aşteaptă, în lagăre de refugiaţi, să emigreze, cum crede d-l Juilland, ci pe cine a emigrat deja, s'a stabilit într'un loc în afara fruntariilor ţării sale, e deci, în realitate, un "emigrat". Şi directorul "Caietelor Sextil Puşcariu" ştie mai bine decât noi că gramatica unei limbi e gramatica "greşelilor" perpetui ale acelei limbi: tot greşind-o în latineşte şi mai amestecând cu alte idiomuri, s'a născut limba română.. Controlând, de altfel, cam la întâmplare, prin diferite cărţi şi reviste româneşti din trecut, am găsit că se vorbeşte în mod curent -Călinescu, bunăoară, în "Istoria literaturii"- de "emigranţii români din America", şi, la nevoie, dacă d-l Juilland ne va strânge cu uşa, vom produce documentele. Iar comunitatea "emigranţilor" ni se pare că trebue chemată "emigranţă" şi pentru sunetul, am spune "activ", al cuvântului, asonant cu "rezistenţă"!

Natural, acestea sunt motivări <u>a posteriori</u>, fiindcă nouă cuvântul ne-a venit spontan, cum le-a venit şi altor publicişti din refugiu, cari se'nţelege că preferă să rămână "emigranţi", chiar în sensul inexact pe care d-l Juilland îl dă cuvântului, decât "emigraţi" definitiv în ţările unde se află, fără speranţa întoarcerii în patrie..

Inainte de a pomeni, acum, printre foile catolice ale exilului, încă neamintita de "Vatra", UNIREA dela Cleveland, publicată de Asoc.Românilor catolici din America (ARCA), şi care se află în al 4-lea an de apariţie regulată, în română şi engleză, ar trebui să facem un popas în limbul aparent neutru, în realitate catolicizant, dar în ultima vreme cu ceva mai multă măsură, al ÎNDREPTARULUI dela München. Şi ne place să credem că, atunci când vorbeşte, în VERS (Nov.-Dec. 1952), de "cozile de topor, care, dinlăuntrul bisericii noastre, pescuesc în apele turburi ale vremurilor de restrişte prin care trecem", d-l D.C.AMZĂR nu se referă la eleganta revistă a d-lui G.RACOVEANU, - la care-şi dau contribuţia, de altfel, poate şi din motive mai.. realiste, câteva din condeele cele mai dotate ale emigranţei: dela Mircea ELIADE, în războí necurmat cu muza Clio, sedusă de idealişti, la N.I.HERESCU, judecător aspru în ironie al pocirii reperiste a limbii române; dela directorul, expert ca puţini alţii în ale Scripturii, până la Vintilă HORIA, cu savuroasele-i profiluri în caricatură din refugiu; dela poetul Al.GREGORIAN la vajnicul luptător naţionalist I.V.EMILIAN.

Incheind capitolul, semnalăm cu bucurie articolul asupra situaţiei bisericii în Repere ("The Church in Rumania"), publicat în revista THE SWORD OF THE SPIRIT (Londra, XIII, 162, Ian.-Febr.1953), de d-l Ion RAŢIU, colaborator deasemenea la TIMES (26 Nov.1952), cu un documentat articol intitulat "Rumanian Canal Progress".

Adrian Popa

STAMPE

n.VASILOSCHI
ziskusstr.179/I
SSELDORF/Rath-GERMANIA

Riduz. 80% tariff. Art. 36
convenz. Post. paragr. 3 e 4